

РАДНИ ТЕКСТ

ПРОГРАМ
РАЗВОЈА СПОРТА ГРАДА БАЊАЛУКА
за период 2018-2022. године

У Бањој Луци, септембар 2017. године

САДРЖАЈ

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА

- 1.1. ИСТОРИЈСКА РЕТРОСПЕКТИВА
- 1.2. ВРИЈЕДНОСНИ СИСТЕМ У КОЈЕМ СЕ РАЗВИЈА СПОРТ

2. ДЕФИНИЦИЈА ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

- 2.1. СПОРТ КАО ОПШТИ ПОЈАМ
- 2.2. ВРХУНСКИ И АМАТЕРСКИ СПОРТ
- 2.3. ШКОЛСКИ И РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ (СПОРТ ЗА СВЕ)

3. ОРГАНИЗОВАЊЕ СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

- 3.1. ОПШТА ЗАПАЖАЊА
- 3.2. СИСТЕМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У СПОРТСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

4. ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

- 4.1. КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА СИСТЕМА ФИНАНСИРАЊА
- 4.2. СТРУКТУРА РАСХОДА РЕСОРНОГ ОДЈЕЉЕЊА
- 4.3. ПРИЈЕДЛОГ СТРАТЕШКОГ ФИНАНСИРАЊА СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ
 - 4.3.1. Општи интерес у спорту Града Бањалука

5. ПРАВНА ОСНОВА СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

- 5.1. ПОЗИТИВНО-ПРАВНИ ПРОПИСИ У ОБЛАСТИ СПОРТА
- 5.2. ПРОБЛЕМИ У ПРАКСИ
 - 5.2.1. (Не)законито оснивање спортских организација
 - 5.2.2. Проблеми у контроли и примјени програмских активности спортских организација
 - 5.2.3. Посебна правна регулатива у контроли програмских активности спортских организација

6. СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ И ИНФРАСТРУКТУРА

- 6.1. СТАЊЕ СПОРТСКИХ ОБЈЕКТА У БАЊОЈ ЛУЦИ
- 6.2. РЈЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ИЗГРАДЊЕ, ОДРЖАВАЊА И КОРИШЋЕЊА СПОРТСКИХ ОБЈЕКТА

7. СПОРТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

- 7.1. Категоризација спорта и спортиста
- 7.2. Професионални спорт
- 7.3. Жене у спорту
- 7.4. Награђивање резултата у спорту
- 7.5. Проблеми финансирања спорта
- 7.6. СПОРТ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ
 - 7.6.1. Категоризација
 - 7.6.2. Проблеми финансирања
- 7.7. СПОРТСКА ТАКМИЧЕЊА

- 7.7.1. Организација спортских такмичења и манифестација у систему спорта
- 7.8. КОНТИНУИРАНА ЕДУКАЦИЈА У СПОРТУ
- 7.9. ПОТРЕБА ЗА ИЗГРАДЊОМ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА
 - 7.9.1. Потенцијални садржај информационог система
 - 7.9.2. Најважнији елементи информационог система
- 7.10. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СПОРТИСТА
- 7.11. УЛОГА МЕДИЈА У СПОРТУ

8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА

- 8.1. РАЗВОЈ СПОРТА КОД ДЈЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ
 - 8.1.1 Школски спорт
 - 8.1.2. Спорт доступан дјечи
 - 8.1.3. Универзитетски спорт
- 8.2. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

9. ПРЕДСТАВЉАЊЕ, СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЂЕЊЕ, ОЦЈЕЊИВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

- 9.1. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПРОГРАМА
- 9.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА
- 9.3. ПРАЂЕЊЕ ПРОГРАМА
- 9.4. ОЦЈЕЊИВАЊЕ ПРОГРАМА
- 9.5. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА

10. АКЦИОНИ ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕШКИХ ПРИОРИТЕТА ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

1. УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Законом о спорт је дефинисано да је спорт у Републици Српској дјелатност од општег интереса, а остварује се доношењем и реализацијом програма развоја спорта. Јединице локалне самоуправе доносе своје програме развоја спорта којима се утврђују основни правци, стратегија развоја и остваривање општег интереса у спорту.

"Спорт је растући социјални и економски феномен који увелико доприноси стратешким циљевима солидарности и напретка Еуропске уније", овако је назначена важност спорта у Бијелој књизи о спорту Еуропске комисије. Из овога се види да је спорт једна сложена друштвена појава којој се у свим развијеним земљама свијета поклања велика пажња. Можемо слободно рећи да је разлог за такав однос његов изузетно велики утицај на све сегменте живота. Превасходно и најчешће се у први план истиче позитивно дјеловање спорта на психофизичко здравље, али му се веома често приписују и да има утицај као пропагандно, финансијско и политичко средство за остваривање циљева. Посебна специфичност спорта је да кроз квалитетно и дугорочно планирање и реализацију систематских акција, као и племенитих намјера појединаца, ствара младе генерације као друштвено одговорне особе које ће бити у функцији да утичу на посебан сегмент друштва, а то је здравствено-социјални. Он је доста условљен објективно расположивим финансијским средствима, квалитетом организовања и бројем правих експерата ангажованих на рјешавању стручних проблема.

Полазећи од значаја спорта, у свјетлу афирмације и развоја, данас се велика пажња поклања стварању врхунских резултата. Да би дошли до тога, Град Бањалука мора донијети стратешке и планске документе који ће бити водич за спровођење дефинисаних циљева и активности. Можемо се поносити резултатима својих спортиста само уколико су они одраз способности спортског система да те резултате рефлектује у још јачи, бољи и организованији развој спорта код дјецe и омладине. Град Бањалука треба да усвоји и развија параметре по којима ће јој приоритет бити масовност и квалитет рада кроз што веће укључивање дјецe и омладине у спортске активности, као и грађана у спортско-рекреативне активности.

Овај документ ће се базирати на документима и планским анализама који су спровођени у Граду Бањалука и другим градовима земаља у окружењу са могућностима и прилагођавања са овдашњом ситуацијом и приликама.

1.1. Историјска ретроспектива

Спортске активности, као и сам спорт, у вријеме бивше Југославије били су укомпоновани у државни систем, а као основни мото дјеловања истицани су свестраност и масовност. На тај начин изградио се својствен систем у којем су створени релативно добри услови за развој аматеризма. Постизани су и веома запажени резултати на највећим међународним такмичењима, нарочито у колективним спортовима. У периоду прије 90-их година прошлог вијека, спорт је био везан за Савез организација за физчку културу, познат као СОФК-а, односно ова организација је бринула о самој организацији спорта у Бањој Луци. Без ње није било организације клубова, такмичења, као и масовних спортско-рекреативних садржаја и била је од велике помоћи за све административне нивое организовања. У том систему, СОФК-а је имала велику помоћ свих нивоа власти, али и велику подршку привреде која је у Бањој Луци била веома развијена. Због таквог начина организације у

Бањалуку спортисти су се враћали са медаљама и врхунским резултатима са највећих спортских такмичења. Познато је да је Бањалука, у том времену, добила девет олимпијских шампиона, као и једну освајачицу сребрне медаље на олимпијским играма. Престанком постојања СОФК-е престао је да функционише један систем организовања који је давао резултате у том периоду и који се не може упоређивати са данашњим системом организације спорта на нивоу јединица локлане самоуправе.

У послје ратном периоду, бављење спортом препуштено је подршци јединица локалне самоуправе, институција на нивоу Републике Српске, као и приватном предузетништву који више нема ону финансијску јачину и свијест за улагање у спорт и стварање врхунски спортских резултата. Од тада, више нема неког заједничког програма који би ујединио системе и начине, као и критеријуме финансирања што нас доводи да се, ионако веома мала средства (у послјератном периоду приоритет у улагању средстава су имали пројекти којима се обезбјеђивао егзистенционални живот, поготово, за велики број избјеглица, као и обнавање инфраструктуре), улажу без стратешких праваца. Распадом бивше СФРЈ распала се и економија новонасталих држава што је имало велики утицај на развој спорта. Спорт је постао успутни проблем који се рјешавао "гашењем пожара", односно тамо гдје су настајали проблеми рјешавани су селективно и по потреби. Због оваквог начина, спорт је изгубио своју самосталност, више није имао утицај у друштву већ се створила фама да друштво има утицај на спорт. Важност појединца је постала важнија од самог друштва. Застарјелост законских норми и прописа, као и њихова недореченост увелико су допринијели да се развој спорта сведе на један од најмасовнији видова непланског рада и организације, а то су спортске школе које постају све бројније и често отворане без испуњености прописаних законских стандарда и потребних стручних квалификација оснивача. Едукација спортиста и спортских радника је сведена на минимум, а често је у појединим савезима нема више уопште. Одједном смо добили привидну масовност у форми отварања великог броја спортских организација без икаквог начина и форме, као и потреба за овим видом организовања у спорту. Масовност у формирању нових спортских организација није дала резултате у смислу већег укључивања дјеце и омладине у спортске активности већ искључиво до неселективног укључивања дјеце и омладине у разне спортске активности без постигнутих резултата.

У посљедних неколико година, на развој спорта се покушава утицати доношењем планских докумената који би дефинисали јасне критеријуме, циљеве и планове развоја спорта, како би рјешавали проблеме организације спорта и критеријума за финансирање програмских активности спортских организација. Због тога, Скупштина Града Бањалука је донијела Закључак о разради новог концепта финансирања спорта и израду нових докумената који укључују и нове критеријуме за финансирање спорта у Бањој Луци.

Прије почетка конкретног програмског садржаја овог документа, значајно је дати ближе одређење појмова којима ћемо се користити. Као најопштији појам обрађен је – **спорт**. Он је на овом мјесту комплексно схваћен и приказан кроз низ својих појавних облика. На просторима бивше Југославије се као коресподентан појам доста користила и синтагма – *физичка култура*, преузета из некад доминантне руске терминологије која је због низа недостатака посљедњих година све мање у употреби. Пратећи актуелне свјетске токове, у домаћој терминологији се све више користи термин спорт као појам са највећим степеном уопштености. Тако су и високошколске установе које школују кадар за рад у овој области, спорту дале централно мјесто у својим називима. Према томе, изразом спорт је обухваћен већи број изведених појмова, попут школског спорта, спорта за све, такмичарског

(врхунског и аматерског) спорта, спортског менаџмента и сл. Сви изведени у суштини представљају само појавне облике спорта као главног појма.

Уједно, у члану 1. Европске повеље о спорту дефинисана су два неодвојива појма – спорт и физичко васпитање (*Sport and Physical Education*) сматрајући их изузетно важним чиниоцем људског развоја, као и члану 4. став 2. ове Повеље залаже се за подузимање одговарајућих мјера како би се свим грађанима омогућило бављење спортом, а особито младим. Узимајући у обзир важност ових одредби Европске повеље о спорту Градска управа града Бањалука је одлучила за доношење одговарајућих планских докумената и мјера за укључивање што већег броја дјецe, омладине и грађана у спортске активности.

1.2. Вриједносни систем у којем се развија спорт

За формирање потпуне слике о спорту, као и за дефинисање реалних пројекција његовог даљег развоја, неопходно је сагледати систем вриједности и детектовати кључне ставове појединих друштвених слојева према најважнијим питањима. Није оправдано визију будућег развоја дефинисати само на бази теоријских ставова и на искуствима других друштава, већ је превасходно важно сагледати објективне вриједносне оријентације и реалне потребе људи којима је систем организовања свих видова спорта и намјењен. Вриједносне оријентације према спорту и актуелне потребе увијек се формирају у конкретном друштву и важе за конкретни временски период. Ради се о промјенљивим социолошким категоријама које се морају непрекидно пратити и чији ниво испољавања увијек ваља користити приликом реалног планирања конкретних акција. Промјене које су настале у послеријатном периоду, довеле су нас до друштвене транзиције која се одразила се не само на политички и економски систем, већ и на све сегменте друштва – образовање, здравство, слободу медија, културу, умјетност, па све до спорта. У новом (као и старом) систему вриједности спорт је високо друштвено вреднован, а индикатор његове вриједности представља масовно учешће грађана (нарочито младих) у разноврсним спортско рекреативним садржајима.

2. ДЕФИНИЦИЈА ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

2.1. Спорт као општи појам

Присутством спорта на свим нивоима образовања, добили смо његово постојање у важним сферама друштвеног живота па тако и скоро сваког човека на свијету. Спорт је постао један од најраспрострањенијих облика забаве и разоноде, али и великог утицаја у друштву саме јединице локалне самоуправе. Његова покретачка снага ка усмјерености и резултатима, представљају сложен процес који изискује планска и студиозна изучавања свих њихових компонената. У концепцији спорта морамо пронаћи нове методе, као и нове начине организовања у систему спорта како би добили конкретан и сврсисходан развој спорта у јединици локалне самоуправе. То значи да је спорт основна оперативна јединица редовне активности у одређеним спортским организацијама. Због тога, спорт је могуће дефинисати као слободну људску активност усмјерену на развој психофизичких способности и задовољење различитих личних и друштвених потреба. Спорт има и ширу специфичност која се некада огледа у односу на достигнути ниво способности и исказује се кроз такмичење са другима и настојању да се оствари што бољи резултат, док се некад

ради о такмичењу и са самим собом. Можда и најраспрострањенија специфичност спорта је у спортској рекреацији гдје је физичка активност усмјерена искључиво на унапређење здравља или психофизичку релаксацију.

2.2. Врхунски и аматерски спорт

Спорт се у најужем смислу везује за такмичарске активности усмјерене на постизање што бољег резултата. У односу на достигнути квалитет и категоризацију на нивоу Републике Српске и међународним оквирима, може се разликовати неколико нивоа такмичарског спорта, а то су – *врхунски* и *аматерски (квалитетни)* спорт. Основу за њихово дефинисање представљале су формулације дате у Закону о спорту. За врхунски спорт су карактеристичне активности у којима се остварују врхунски спортски резултати у складу са утврђеним нормама и стандардима Међународног олимпијског комитета и међународних спортских асоцијација. Статус врхунског спортисте могу имати само они спортисти и спортске гране који постижу врхунске резултате на међународној сцени. Само учешће на међународним такмичењима без остварења високог пласмана и признања међутим, не значи аутоматски стицање статуса врхунског спортског резултата и врхунског спортисте.

Аматерски спорт обухвата активности у оквиру којих се постижу запажени спортски квалитети и резултати на локалном и републичком или вишем нивоу организовања, као и резултати које остваре спортисти на међународним такмичењима, а ти резултати нису категорисани као врхунски. Када спортисти постигну резултате који су највриједнији на државним такмичењима, онда се може рећи да су то квалитетна спортска остварења. Спортисти који учествују на међународним такмичењима, као што су европска или свјетским првенствима, не остварују аутоматски признање статуса врхунског спортисте, уколико то није потврђено високим пласманом. Осим аматерског, односно квалитативног нивоа, за административно разврставање спортова користе се и неки други критеријуми међу којима је најчешћи онај који спортове дијели на олимпијске и неолимпијске, односно на оне који су признати или непризнати од стране Генералне асоцијација међународних спортских федерација (SportAccord - Union for both Olympic and non-Olympic international sports federations). Сви ови елементи се узимају у обзир приликом категоризације спортова и спортиста као основног критеријума за планирање развојних програма и финансирање врхунског и аматерског спорта.

У овом програму, врхунски и аматерски (квалитетни) спорт се дефинише у смислу такмичарског спорта, односно као генерални појам "спорт".

2.3. Школски и рекреативни спорт

а) Школски спорт

Правилником о организовању школског спорта у Републици Српској дефинисано је да се под организацијом школског спортског такмичења подразумева одржана организација Малих олимпијских игара. Мале олимпијске игре Републике Српске представљају систем спортских такмичења ученика и ученица основних и средњих школа Републике Српске.

У основи, циљеви организације такмичења школског спорта се огледа у томе да свим ученицима у школама, без обзира на физичке способности и стварну спортску надареност појединца, пруже подједнако могућности да своје потребе у области спорта квалитетно

задовољавају и на тај начин се потврђују и у овој области друштвеног живота; да школску популацију трајно и организовано стимулишу на системско вјежбање и спортски тренинг и на тај начин допринесе стварању навика за активним учешћем у спорту; да својим активностима допринесу ширењу олимпијске идеје, духа олимпијзма и фер-плеја; да подстакну организоване напоре за даље унапређивање спорта у школама и јачање материјалног основа школског спорта; да омогући организованији развој школског спорта и његов богатији садржај; да допринесу зближавању младих; да омогуће развој спорта у Републици Српској, и да омогуће ширење свијести о мјесту и улози спорт у савременим условима живота. Међународна Повеља о физичком васпитању и спорту коју је UNESCO усвојио 1978. године већ у првом члану дефинише да је „бављење спортом фундаментално људско право за све“. У школском систему Републике Српске ово право дјецe и омладине је обезбјеђено кроз редовну наставу физичког васпитања, као и кроз функционисање система школског спорта. Школски спорт је немогуће одвојити од наставе физичког васпитања, али се дијелом треба одвојити од такмичарског спорта јер се дио васпитног процеса заснива кроз систем школског спорта у којем се реализују бројни васпитно-образовни задаци ученика и разликује се од такмичарског система спорта.

Систем школског спорта се организује кроз четири нивоа такмичења, и то:

- школска;
- општинска/градска;
- регионално;
- републичка финала.

б) Рекреативни спорт (спорт за све)

Према одредбама Закона о спорту, спортска рекреација обухвата организоване спортске активности дјецe, омладине, одраслих и лица са инвалидитетом која се организују у оквиру различитих облика спортско-рекреативних колективних или појединачних активности. Као синоними за ово карактеристично подручје спорта, намјењено најширим дјеловима становништва и ослобођено старосних ограничења, у пракси се користе различити термини: рекреација, рекреативни спорт, фитнес, спорт за све и др. Појам рекреација потиче од латинске речи *recreo* (*recreare*) што значи поново створити, обновити, поново креирати. У антрополошком смислу се односи на регенерацију људских физичких и менталних потенцијала. Рекреацијом се могу сматрати све активности које се спроводе ван подручја професионалног рада човјека, а које појединац употребљава као личну потребу у циљу одмора, релаксације, разоноде и забаве. Она се спроводи у слободном времену због чега се квалитет живота савременог човјека често процењује по обиму и начину трошења слободног времена.

Узимајући у обзир наведено, рекреацију, односно појам "спортска рекреација" одређује као процес обнављања (освијежења, јачања и сл.) примјеном спортских активности. Она је усмјерена на задовољавање основних људских потреба и интереса кроз богатство разноврсних, свима доступних, спортско-рекреативних садржаја, који су усаглашени са нивоом способности, здравственим стањем, полним и узрасним карактеристикама појединаца. У стручној литератури у употреби је и термин рекреативни спорт, а посљедњих година и синтагма – **спорт за све**. У многим јавним документима он се дефинише као област која обухвата бављење спортским активностима ради одмора и рекреације, унапређења здравља, или унапређења сопствених резултата у свим сегментима друштвеног живота.

3. ОРГАНИЗОВАЊЕ СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

У Бањој Луци је, у складу са Законом о спорту, регистровано 252 спортске организације (у табели 1. је приказ спортских организација по спортским гранама).

Учесници у систему организације спорта су:

1. Спортске организације регистроване као удружења, у складу са Законом о спорту;
2. Јавне установе из области:
 - а) спорта,
 - б) предшколског васпитања (вртићи),
 - в) основног и средњег васпитања и образовања (основне и средње школе),
 - г) високог образовања (акредитоване високошколске установе из области спорта)
3. Правни субјекти који су корисници објеката у јавној својини.

У сваком друштву спорт има кључну улогу јер доприноси социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећању позитивног утицаја на јавно мишљење, као и ширењу етичких и општих принципа који се путем њега преносе. Кроз организоване спортске активности користимо знања из многих научних области, и као такав спорт се може на прави начин дефинисати и развијати.

Бављење спортом и физичком активношћу су основна људска права свих грађана. У остваривању тог циља морају се развијати све области које имају утицај на сам развој спорта, али и да се до краја и недвосмислено дефинишу сви односи унутар самог система спорта. Посебне могућности морају се пружити младима, старима и лицима са инвалидитетом, са циљем да у потпуности развију своју личност кроз спортско усавршавање и спортске програме прилагођене њиховим потребама.

Табела 1. Број спортских организација по спортским гранама

Ред. Бр.	ГРАНА СПОРТА	Број спортских организација	% у односу на укупан број
1.	АИКИДО	1	0,39%
2.	АТЛЕТИКА	3	1,29%
3.	АУТО МОТО СПОРТ	8	3,45%
4.	БАДМИНТОН	1	0,43%
5.	БИЦИКЛИЗАМ	3	1,29%
6.	БОЋАЊЕ	1	0,43%
7.	БОКС	3	1,29%
8.	ВАТЕРПОЛО	4	1,72%
9.	ВАЗДУХОПЛОВСТВО	6	2,59%
10.	ВУШУ-КУНГ ФУ	1	0,43%
11.	ГИМНАСТИКА	3	1,29%
12.	КАЈАК КАНУ И РАФТИНГ	6	2,59%
13.	КАРАТЕ	14	6,03%
14.	КИК БОКС	6	2,59%
15.	КОЊИЧКИ СПОРТ	2	0,86%
16.	КОШАРКА	15	6,47%
17.	КУГЛАЊЕ	5	2,16%
18.	МИСАОНЕ ИГРЕ	3	1,29%

19.	НАНБУДО	3	1,29%
20.	ОДБОЈКА	5	2,16%
21.	ПОДВОДНЕ АКТИВНОСТИ	3	1,29%
22.	ПЛАНИНАРСТВО	8	3,45%
23.	ПЛИВАЊЕ	7	3,02%
24.	РАГБИ	2	0,86%
25.	РУКОМЕТ	13	5,60%
26.	РВАЊЕ	1	0,43%
27.	СМУЧАЊЕ	4	1,72%
28.	СПОРТСКИ ПЛЕС	5	2,16%
29.	СПОРТСКА РЕКРЕАЦИЈА	12	5,17%
30.	СПОРТСКИ РИБОЛОВ	1	0,43%
31.	СТОНИ ТЕНИС	4	1,72%
32.	СТРЕЛИЧАРСТВО	2	0,86%
33.	СТРЕЉАШТВО	4	1,72%
34.	ТЕКВОНДО	3	1,29%
35.	ТЕНИС	5	2,16%
36.	ФУДБАЛ	31	13,36%
37.	ХОКЕЈ (Флорбал)	1	0,43%
38.	ЏУ ЏИЦУ	3	1,29%
39.	ЏУДО	5	2,16%
40.	ШАХ	11	4,74%
41.	ПАРАОЛИМПИЈСКИ СПОРТОВИ	14	6,03%
СВЕГА:		232	100,00%
ГРАНСКИ СПОРТСКИ САВЕЗИ ГРАДА		24	
УКУПНО		256	

3.1. Општа запажања

Актуелно стање спорта у Бањој Луци се може сматрати задовољавајуће, али нема развојну компоненту и адекватан систем организације. Таквој слици доста доприноси и недовољно уређен систем организовања и управљања његовим појединим сегментима. Због недостатка системског рјешења организације и финансирања спорта у Републици Српској, јединице локалне самоуправе морају да финансирају све нивое такмичења од локалног до међународног што у уређеним системима спорта није случај. Спортске активности на територији града спроводе клубови и грански савези различитих нивоа од градских до републичких. Сви су основани као удружења грађана и представљају невладине организације. За све је карактеристично и то да немају довољну материјалну основу за функционисање. Већини спортских организација заједничко је и то што немају довољне, а ни константне изворе финансирања. Спортске организације остварују извјесне приходе кроз чланарину, донације, спонзорства и котизације, што је недовољно за достизање нивоа који би жељели. Већина спортских организација је сиромашна, а тренери и спортисти углавном немају одговарајуће услове за рад. Такмичења изискују велике трошкове, тако да се већина прије свега бори да одржи минимум функција и створи елементарне услова за рад, што не оставља много простора за развој врхунских резултата. Грански савези су углавном удружења сиромашних клубова који би, по правилу, својим доприносима

требало да осигурају функционисање савеза. Недостатак прописа, превасходно код грански спортских савеза, из области обавезне едукације, односно адекватно лиценцирања спортских стручњака и стручњака из области спорт је један од горућих проблема. Како у Бањој Луци тако и у читавој Републици Српској постоји мрежа спортских радника, која нема своју евиденцију и није видљива у сваком погледу, али они раде у спортским колективима на начин за који сматрају да су довољно обучени за провођење спортских активности и дјелатности. Постоји добар број спортских стручњака који остварују запажене резултате са млађим узрасним категоријама поготово у атлетици, цудоу, пливању, кошарци, кајаку, стоном тенису и сл. Али, када прелазе на сениорски ниво, остварују се резултати који у поређењу са земљама у окружењу постају веома минорни или чак ни приближни резултатима спортиста из тих земаља. Узрочно посљедична веза томе је недостака средстава и нестручност тренерског кадра, који, исто тако, због недостатка финансијских средстава није био у могућности да се даље усавршава и дошколује. Велика одговорност по овом питању је и на спортским савезима који не врше адекватно лиценцирање, као и евиденцију тренерског кадра, ако га уопште и врше. Односно, врше лиценцирање на такав начин да уколико га и не би вршили стање би било исто.

Финансирање спорта у Граду Бањалука, којима је посвећено неколико наредних одјељака, сигурно нису једини извор потешкоћа у спорту. Велики проблем спорта у Бањој Луци је недостатак стручног кадра, не само међу тренерима, већ и у организационој (менаџерској) структури. Планирање, организовање и контрола у већини текућих послова воде недовољно едуковане особе, често неспремне за промјене и прихватање савременог начина рада.

3.2. Систем организације у спортским организацијама

Систем организације спорта у Бањој Луци се спроводи преко спортских организација, организација из области спорта (стручна удружења), јавних установа из области спортске дјелатности у складу са Законом о спорту, Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске, Законом о локалној самоуправи. Према Закону о спорту, спорт је дефинисан као категорија од општег интереса и углавном се финансира из буџета јединица локалних самоупрас и Републике Српске.

Сви учесници у систему спорта на територији града дужни су да спроводе своје спортске активности и дјелатности у складу са Законом о спорту, као и законским и подзаконским прописима који уређују оснивање, организацију рада, надзор и процедуре финансијског извјештавања.

Спортске организације своје активности и дјелатности спроводе преко матичних спортских савеза Републике Српске и БиХ, а организације у области спорта и јавне установе спортске дјелатности спроводе на основу својих планова и програма које усвајају надлежне скупштине.

4. ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Одјељење за образовање, здравство, омладину и спорт можемо слободно сматрати насљедником СОФК-е и њених активности које имају за циљ улагање средстава у развој спорта. Посљедњих година се све озбиљније прилази планском распоређивању финансијских средстава намјењених потребама спорта у Бањој Луци. Постојећи критеријуми за расподјелу средстава су добра основа за утврђивање и реализацију стратешких циљева, али су они још увјек појединим дијеловима недорјечени и остављају доста простора за недоследну примјену и ненаменско трошење додјелиених средстава. Због тога, а на основу Закључка о утврђивању новог концепта финансирања спорта Скупштине града Бањалука, градоначелник Града Бањалука је донио Рјешење о именовању Тима за пројекат "Нови критеријуми финансирања спортских клубова и спортских манифестација", који је имао задатак да предложи планска документа у области спорта на територији Града.

Финансирање спорта у Бањој Луци се спроводи у складу са Законом о локалној самоуправи, Законом о спорту и Статутом Града Бањалука и другим подзаконским и општим актима Републике Српске и Града Бањалука. У доле наведеној табели 2. назначени подаци о финансирању спорта од 2012. до 2016. године:

Табела 2. – финансирање спорта из буџета Града Бањалука за период 2012-2016

ПЕРИОД	СРЕДСТВА БУЏЕТА ГРАДА	Непосредно планирано средстава за спорт		Посредно планирана средства за спорт		УКУПНО	% у односу на Буџет
		Износ	%	ЈУ СЦ „Борик“	(ГОб) Градски олимп. базен		
2012.	177.476.000,00	2.407.100,00	1,35 %	1.955.600,00	985.000,00	5.347.700,00	3,01%
2013.	180.932.000,00	1.742.970,00	0,96 %	1.926.700,00	700.000,00	4.369.670,00	2,41%
2014.	121.669.200,00	1.323.310,00	1,09 %	1.940.950,00	800.000,00	4.064.260,00	3,34%
2015.	118.049.000,00	1.307.000,00	1,11 %	1.827.000,00	800.000,00	3.934.000,00	3,33%
2016.	128.270.000,00	1.283.200,00	1,00 %	2.262.800,00	840.000,00	4.366.000,00	3,41%
Све укупно	726.396.200,00	8.063.580,00	1,11%	9.913.050,00	4.125.000,00	22.101.630,00	3,04%

4.1. Компаративна анализа система финансирања

Финансирање основних видова спорта како врхунског тако и аматерског – квалитетног, рекреативног, школског, спорта лица са инвалидитетом, као и других пратећих ресурса који се односе на спортске објекте и инфраструктуру, здравствену заштиту спортиста, едукацију кадрова, и сл, сигурно је један од најзначајнијих дјелова овог програма.

Према расположивим подацима, редовна издвајања из буџета Града Бањалука за спорт исказана по глави становника је око 10,00 КМ. Овај податак нас ставља у ред јединица локалне самоуправе која улажу средства у спорт на нижем средњем нивоу.

4.2. Структура расхода ресорног одјељења

Према досадашњим пројекцијама буџета за суфинансирање програмских активности спортских организација и других организација у области спорта дефинисане су сљедеће ставке које се суфинансирају из буџета Града:

- Средства за текуће одржавање спортско-рекреативних садржаја
- Средства за финансирање здравствене заштите спортиста у спортским клубовима
- Средства за рад организација и удружења из области спорта
- Средства за Олимпијски базен
- Средства за школски, студентски и рекреативни спорт
- Средства за развој пливачког спорта – школа пливања за дјецу и омладину
- Средства за спортске организације лица са инвалидитетом
- Средства за појединце у области спорта

У периоду од 2012. до 2106. године на основу програма финансирања спорта Града Бањалука у оквиру спортских активности и дјелатности спортских организација и других организација у области спорта Град Бањалука је издвојио средства у износу од 22.101.630,00 КМ што у процентуалном износу у односу на укупан буџет износи 3,04 %.

У доле неденим табелама наведене су позиције по којима се вршило извршење буџета по годинама.

Табела 3. Средства намјењена за спортске активности и дјелатности у 2012. години

<i>СРЕДСТВА ЗА СПОРТ</i>	<i>ИЗВРШЕЊЕ 31.12.2012.г.</i>
<i>Расходи по основу коришћења роба и услуга</i>	24.991,14
Расходи по основу закупа физкултурних сала	9.950,00
Расходи за текуће одржавање спортске опреме	9.485,55
Остали непоменути расходи у области спорта	5.555,59
<i>Текући грантови</i>	2.317.352,10
Суфинансирање програма спортских организација од интереса за Град	1.313.824,20
Суфинансирање програма осталих спортских организација Града	487.962,12
Суфинансирање свјетских, европских и балканских такмичења која се одржавају у Граду	100.472,00
Суфинансирање осталих спортских манифестација- годишњи календар	134.979,99
Школски и студентски рекреативни спорт	112.399,79
Финансирање пројекта Падобранског клуба Бањалука	27.000,00
Средства за развој пливачког спорта	90.000,00
Обезбјеђивање услова за спортске активности инвалидних лица	50.714,00
<i>Дознаке појединцима</i>	24.900,00
Остали расходи у области спорта- дознаке појединцима	24.900,00
Набавка опреме за теретану у природи	24.997,00

Табела 4. Средства намјењена за спортске активности и дјелатности у 2013. години

<i>СРЕДСТВА ЗА СПОРТ</i>	<i>ИЗВРШЕЊЕ ЗА 2013.г.</i>
<i>Расходи по основу коришћења роба и услуга</i>	38.447,05
Расходи по основу закупа физкултурних сала	13.984,05
Расходи за текуће одржавање спортске опреме	1.170,00
Расходи за стручне услуге- стратегија развоја спорта Града и остале обавезе из области спорта	3.510,00
Остали непоменути расходи у области спорта	19.783,00
<i>Текући грантови</i>	1.559.780,68
Суфинансирање програма спортских организација од интереса за Град	897.303,75
Суфинансирање програма осталих спортских организација Града	394.811,00
Суфинансирање свјетских, европских и балканских такмичења која се одржавају у Граду	49.200,00
Суфинансирање осталих спортских манифестација- годишњи календар	72.255,70
Школски и студентски рекреативни спорт	38.277,23
Финан. пројекта Падобранског клуба Бањалука	15.000,00
Средства за развој пливачког спорта	40.000,00
Обезбј. услова за спортске активности инвалидних лица	52.933,00
<i>Дознаке појединцима</i>	15.100,00
Остали расходи у области спорта- дознаке појединцима	15.100,00
Набавка опреме за теретану у природи	15.000,00

Табела 5. Средства намјењена за спортске активности и дјелатности у 2014. години

<i>СРЕДСТВА ЗА СПОРТ</i>	<i>ИЗВРШЕЊЕ 31.12.2014. г.</i>
<i>Расходи по основу коришћења роба и услуга</i>	58.982,43
Расходи по основу закупа физкултурних сала и остали закуп	24.720,00
Финансирање здравствене заштите спортиста у спортским клубовима	29.955,09
Остали непоменути расходи у области спорта	4.307,34
<i>Текући грантови</i>	1.093.523,00
Текући грантови спортским организацијама од интереса за Град	707.423,00
Текући грантови осталим спортским организацијама Града	197.960,00
Суфинансирање спортских манифестација и такмичења која се одржавају у Граду	98.300,00
Школски и студентски рекреативни спорт	25.560,00
Средства за развој пливачког спорта- школа пливања за дјецу и омладину	17.500,00
Текући грантови спортским организацијама лица са инвалидитетом	46.780,00
<i>Дознаке појединцима</i>	12.600,00
Дознаке појединцима у области спорта	12.600,00

Табела 6. Средства намјењена за спортске активности и дјелатности у 2015. години

<i>СРЕДСТВА ЗА СПОРТ</i>	<i>ИЗВРШЕЊЕ 31.12.2015. г.</i>
<i>Расходи по основу коришћења роба и услуга</i>	43.651,95
Расходи по основу закупа	18.680,00
Финансирање здравствене заштите спортиста у спортским клубовима	24.971,95
<i>Текући грантови</i>	1.150.406,80
Текући грант-организације и удружења из области спорта	1.014.969,80
Школски и студентски рекреативни спорт	34.337,00
Средства за развој пливачког спорта-школа пливања за дјецу и омладину	28.000,00
Текући грантови спортским организацијама лица са инвалидитетом	73.100,00
<i>Дознаке појединцима</i>	11.595,04
Дознаке појединцима у области спорта	11.595,04

Табела 7. Средства намјењена за спортске активности и дјелатности у 2016. години

<i>СРЕДСТВА ЗА СПОРТ</i>	<i>ИЗВРШЕЊЕ 31.12.2016. г.</i>
<i>Расходи по основу коришћења роба и услуга</i>	32.071,44
Расходи по основу закупа	0,00
Расходи за текуће одржавање спортске опреме	808,47
Финансирање здравствене заштите спортиста у спортским клубовима	24.971,97
Остали не поменути расходи у области спорта	6.291,00
<i>Текући грантови</i>	1.189.307,76
Текући грант-организације и удружења из области спорта	1.052.171,36
Школски и студентски и рекреативни спорт	27.550,00
Средства за развој пливачког спорта-школа пливања за дјецу и омладину	30.000,00
Текући грантови спортским организацијама лица са инвалидитетом	79.586,40
<i>Дознаке појединцима</i>	13.965,43
Дознаке појединцима у области спорта	13.965,43

4.3. Приједлози стратешког финансирања спорта у Бањој Луци

Финансирање спортских активности и дјелатности на нивоу Града Бањалука врши се из буџета Града, под условима дефинисаних Законом о спорту и Законом о локалној самоуправи. Одјељење за образовање, здравство, омладину и спорт (у даљем тексту: Одјељење) је орган Градске управе који је задужен за област спорта.

Стратешко опредељење за финансирање спорта у Граду Бањалука је суфинансирање програмских активности и дјелатности спортских организација и других организација у области спорт кроз основни, посебни и допунски програм финансирања спорта.

a) Модел и начин израде Финансијског плана суфинансирања програма спортских организација

1. дио

Први корак - Одјељење расписује јавни позив за расподелу средстава спортским организацијама у оквиру основног модела финансирања програмских активности у наредној буџетској години у складу са програмским календаром.

2. дио

Стручна комисија Одјељења, на основу достављених материјала, ради оперативне послове на припреми финансијског плана у оквиру Програма развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину. При прављењу финансијског плана потребно је примјенити све одредбе из:

- Правилника о категоризацији спортова Града Бањалука;
- Правилника о категоризацији спортиста Града Бањалука;
- Правилника о критеријумима, условима и начину суфинансирања програма спортских организација и манифестација од интереса за Град Бањалука.

На основу усвојених правилника и поднесених пријава на јавни позив долази се до прве радне верзије финансијског плана у оквиру Програма развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину.

3. дио

Радна верзија Програма развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну годину доставља се Савјету за спорт Скупштине града Бањалука на мишљење. Након што Савјет прегледа предложени материјал и да своје мишљење, програм развоја спорта са приоритетним областима финансирања за наредну годину са мишљењем Савјета доставља се Одјељењу на коначну израду и упућивање у даљњу процедуру усвајања.

4. дио

У овој фази коначан приједлог програма развоја спорта са приоритетним областима финансирања за наредну годину доставља се Скупштини на усвајање. Скупштина усваја Програм развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину и расподелу финансијских средстава по одређеним буџетским позицијама у складу са Законом.

5. дио

Одјељење, на основу утврђених финансијских средстава у Програму развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за текућу буџетску годину, доноси појединачна рјешења о додјели финансијских средстава за сваког корисника буџетских средстава у складу са програмским моделима:

- основни програми,
- посебни програми,
- допунски програми.

Рјешење о додели финансијских средстава између осталог треба да садржи:

1. Тачан назив, адреса и овлашћено лице корисника средстава;
2. Износ предвиђених средстава;
2. Број текућег рачуна на који се уплаћују средства;
3. Рок подношења извештаја (наративни и финансијски) с потребном пратећом документацијом;
4. Број буџетске позиције са које се уплаћују средства кориснику.

6. дио

Правдање добијених буџетских средстава од стране Града Бањалука, врши се како је то наведено у Рјешењу о суфинансирању програма (пројекта). Обавеза корисника средстава је да у року, који је наведен у Рјешењу о суфинансирању, достави Одјељењу слjedeћу документацију:

1. Писани (нарaтивни) извјештај о акцијама и активностима на које су потрошена средства и о постигнутим резултатима;
2. Фотокопију комплетне финансијске документације (рачуни, фактуре) о утрошеним средствима, која се овјерава сопственим печатом и потписом овлашћеног лица спортске организације;
3. Фотокопију извода текућег рачуна банке који се односе на утрошена финансијска средства.

Финансијски и нарaтивни извјештај о намјенском утрошку средстава за основне програме:

Корисници буџетских средства за основне програме дужни су, прије подношења сваког наредног кварталног захтјева за уплату средстава у текућој години, Одјељењу доставити финансијски и нарaтивни извјештај о намјенском утрошку средстава за претходни период (квартални период) у којем су им дозначена средства по основу програма. Уколико, корисник буџетских средстава, не достави тражене извјештаје у заданом року слjedeћа транша одобрених средства (слjedeћи квартални период) неће се уплаћивати све до извршења обавезе достављања извјештаја.

Финансијски и нарaтивни извјештај о намјенском утрошку средстава за посебне и допунске програме:

Корисници буџетских средства за посебне и допунске програме за које су одобрена финансијска средства, морају Одјељењу доставити финансијске и нарaтивне извјештаје о намјенском утрошку средстава послe завршетка програма или пројекта, у роковима који су наведени у Рјешењу о суфинансирању. Уколико се програм реализује током читаве текуће године, подношење финансијског и нарaтивног извјештаја о намјенском утрошку средстава примјењује се на начин и вријеме као код основних програма. Сваки буџетски корисник, односно спортска организација која не достави наведене извјештаје у прописаним роковима неће се финансирати у посебном или допунском програму за наредну буџетску годину.

б) Модел суфинансирања основних програма

Право пријављивања на јавни позив за суфинансирање основних програма имају спортске организације у спортским гранама члановима Међународног олимпијског комитета (*IOC - International Olympic Committee*), Међународног параолимпијског комитета (*IPC - International Paralympic Committee*) и Генералне асоцијације међународних спортских федерација (*Sport Accord*) ако се налазе у систему такмичења матичног спортског савеза Републике Српске или БиХ најмање три године заредом. Јавни позив расписује Град Бањалука преко Одјељења.

Суфинансирање основних програма спортских организација се односи на:

1. Суфинансирање превозних трошкова, смјештаја и исхране спортиста за редовна такмичења;
2. Суфинансирање трошкова организације такмичења, као и судија и делегате;

3. Суфинансирање коришћења спортских објеката;
4. Суфинансирање љекарских прегледа;
5. Суфинансирање набавке спортске опреме.
6. Суфинансирање административних трошкова до 10% од укупног износа одобрених средстава.

в) Модел суфинансирања посебних програма

У складу са Јавним позивом за расподјелу средстава у оквиру посебног модела финансирања програмских активности, овом програмском моделу припадају спортске организације које имају такмичарске активности, али њихове спортске гране нису олимпијске или параолимпијске и нису чланови СпортАкорд-а. У ту групу сврставају се планинарство, разне борилачке вјештине, разни екстремни спортови (падобранство, рафтинг, фриклајминг и сл.).

Такође, овом програмском моделу припадају спортско-рекреативна удружења, као и спортска удружења, односно школе карате, плеса, фудбала, рукомета и сл, који нису чланови републичких спортских савеза и савеза на нивоу БиХ.

Без обзира на то што ове спортске организације нису у систему олимпијских и паралимпичких спортова, као и чланице спортова Спорт Акорда, њима се пружа могућност да квалитетним пројектима, у којима су укључене спортске активности великог броја дјецe, младих, жена, лица са инвалидитетом, као и лица с посебним потребама итд, добију одређена финансијска средства за спровођење својих годишњих активности. Ова средства се планирају у финансијском плану програма развоја спорта са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину у сегменту – *посебни програми*.

г) Модел суфинансирања допунских програма

Расподјелу средстава у оквиру допунског модела финансирања програмских активности обухваћени су програмски модели за које могу конкурисати спортске организације из редовног такмичарског спорта, као и сва остале спортске организације у систему спорта у складу са прописаним општим интересом у спорту Града Бањалука, а посебно:

1. Адаптација-санација-изградња спортских објектата;
2. Организација школских и студентских такмичења;
3. Стручно оспособљавање и усавршавање кроз систем континуиране едукације;
4. Специфична опрема и реквизити за спортска удружења;
5. Куп такмичење;
6. Стипендије категорисаним спортистима;
7. Организација званичних међународних спортских такмичења и манифестација од интереса за Град;
8. Организација званичних спортских такмичења Републике Српске и такмичења на нивоу БиХ.

д) Програмски календар

Програмски календар се извршава према сљедећој динамици:

- до 1. јуна – Одјељење расписује јавни позив за суфинансирање програмских активности спортских организација;

- до 1. јула – учесници у систему спорта Града Бањалука достављају своје приједлоге програма у складу са јавним позивом;
- до 1. јула – начелник формира стручну комисију Одјељења за избор програма и пројеката која анализира и оцјењује поднијете приједлоге програма;
- до 1. септембра – Одјељење утврђује обједињени приједлог програма развоја спорта са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину и упућује у даљњу процедуру на основу критеријумима наведених у Правилнику о критеријумима, условима и начину суфинансирања програма спортских организација и манифестација од интереса за Град Бањалуку;
- децембар – Скупштина Града Бањалука доноси Програм развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину;
- до 28. фебруара – Одјељење обавјештава кориснике буџетских средстава о висини одобрених средстава по програмима и пројектима.

Програмски календар је подложен промјени у зависности од усвајања буџета Града Бањалука за наредну буџетску годину, као и евентуалног усвајања ребаланса буџета Града Бањалука у текућој години.

4.3.1. Општи интерес у спорту Града Бањалука

Општи интерес у спорту се остварује кроз основни, посебни и допунски програм финансирања спорта за које се обезбјеђују средства у буџету Града Бањалука, а односи се на:

- а) подстицање и стварање услова за унапређење и развој спорта, односно бављења грађана спортом, посебно дјецe, омладине, жена и лица са инвалидитетом;
- б) изградња, одржавање и опремање спортских објеката на територији града, а посебно јавних спортских терена у стамбеним насељима, или у њиховој близини и школских спортских објеката, и набавка спортске опреме и реквизита;
- в) организација спортских такмичења и манифестација од посебног значаја за Град Бањалуку;
- г) спортски развој талентованих спортиста и унапређење квалитета стручног рада са њима;
- д) учешће спортских организација са територије града на великим међународним такмичењима;
- ђ) школски и универзитетски спорт (рад школских и универзитетских спортских секција, општинска, градска и регионална школска и универзитетска спортска такмичења и др.);
- е) дјелатност организација у области спорта чији је оснивач или члан Град Бањалука;
- ж) спровођење категоризације спорта на територији града и класификације спортских организација унутар категорисаних спортских грана;
- з) унапређење заштите здравља спортиста и обезбјеђивање адекватне спортско-здравствене едукације спортиста, посебно младих, укључујући и антидопинг едукацију;
- и) стипендирање за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста;
- ј) спречавање негативних појава у спорту;

- к) едукација, информисање и савјетовање грађана, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортским активностима и дјелатностима;
- л) периодична тестирања, сакупљање, анализа и дистрибуција релевантних информација за адекватно задовољавање потреба грађана у области спорта на територији града, истраживачко-развојни пројекти и издавање спортских публикација;
- љ) унапређење стручног рада у систему спорта на територији града и подстицање запошљавања високо квалификованих спортских стручњака и врхунских спортиста;
- м) рационално и намјенско коришћење спортских терена и спортских објеката који су у својини или је корисник Град Бањалука, односно јавна установа или јавно предузеће, кроз одобравање њиховог коришћења за спортске активности и дјелатности, као и додјелу термина за активности учесника у систему спорта;
- н) награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта;

Општи циљ:

- Доношење Програма развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину.

Посебни циљеви:

- Спровођење програмских активности спортских организација на основу основних, посебних и допунских програма суфинансирања.
- Прописивање адекватних образаца за пријављивање програмских активности спортских организација у складу са програмским моделима суфинансирања спорта (основни, посебни и допунски модел).
- Прописивање образаца за достављање наративног и финансијског извјештаја намјенског утрошка буџетских средстава.

5. ПРАВНА ОСНОВА СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Надлежност у области спорта на територији јединице локалне самоуправе, у складу са Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске" број 97/16), се односи на:

- обезбјеђење услова за изградњу, одржавање и коришћење спортско рекреативних објеката;
- обезбјеђује и усмјерава реализацију школских и студентских спортских такмичења;
- обезбјеђује посебне услове за повећање квантитета и квалитета рада са младим спортским талентима;
- обезбјеђује услове за развој и унапређивање аматерског спорта;
- обезбјеђује услове и издаје сагласност за организацију и одржавање спортских такмичења и манифестација од значаја за јединицу локалне самоуправе и
- друге надлежности у складу са законом.

Законом о спорту ("Службени гласник Републике Српске" бр. 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08) прописане су надлежности у погледу суфинансирања програма спортских организација из буџета града:

- изградња, одржавање, коришћење и реконструкција спортских објеката;

- учешће у обезбјеђивању реализације градског и међуопштинског нивоа школских и студентских спортских такмичења, такмичења лица са инвалидитетом, спортско-рекреативних такмичења, масовних и традиционалних манифестација;
- ствара услова за подизање квалитета рада свих активних спортиста, а посебно рада са младим спортски надареним појединцима и екипама;
- учешће у финансирању дјелатности спортских удружења, друштава, гранских спортских савеза и удружења града;
- организација и одржавање спортских такмичења и манифестација од значаја за град;
- учешће у финансирању здравствене заштите спортиста аматера у складу са важећим прописима;
- обезбјеђење услова за спортске активности лица са инвалидитетом.

Правно нормирање одређене друштвене области битно детерминише све активности у њеним оквирима и одређује интерес и приоритет законодавца (у овом случају Републике Српске). Тако је и спорт област чија се судбина у знатној мјери може одређивати кроз правно регулисање. У том смислу неопходно је, прије свега, јасно одредити интерес и приоритет у спорту на нивоу Републике Српске, како би се могли одредити и јасни интереси и приоритети у јединици локалне самоуправе, односно Града Бања Лука.

5.1. Позитивно-правни прописи у области спорта

Оквир за стратешко планирање у било којој области представљају позитивно правни прописи (прописи на снази) које чине Закон о спорту и Закон о локалној самоуправи. Спорт у Републици Српској, а самим тим и у Граду Бањалука, регулише Закон о спорту донијет 2002. године и подзаконски акти проистекли из овог закона, који на одређени начин регулишу поједина питања директно или индиректно у вези са спортом. Позитивни правни прописи, који се тичу организације спорта на територији Града Бањалука су сљедећи:

- Закон о спорту („Службени гласник Републике Српске“ бр. 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08);
- Закон о удружењима и фондацијама („Службени гласник Републике Српске“ број: 52/01 и 42/05);
- Закон о спречавању насиља на спортским приредбама („Службени гласник Републике Српске“ број 106/15);
- Правилник о упису у регистар спортских организација и других организација у области спорта („Службени гласник Републике Српске“ број: 98/09);
- Правилник о организацији школског спорта у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број: 108/07 и 99/09);
- Правилник о категоризацији спортова у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 100/13);
- Правилник о стручном усавршавању и оспособљавању стручних кадрова у области спорта са номенклатуром спортских занимања и звања („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/07).

5.2. Проблеми у пракси

Два највећа проблема у организацији спорта јесу надзор над радом спортских организација и испуњавање услова за обављање спортских активности и дјелатности. Недоношење новог Закона о спорту, односно због застарјелости одредби важећег Закона о спорту у којем су поједина читава поглавља дјелимично или у потпуности непримјењива јер се уређује другим законом, омогућена је недоследна примјена прописа. Спорт у Републици Српској па тако и у Граду Бањалука нема развојни капацитет већ искључиво одржавање постојећег стања које не даје адекватне резултате. Прије свега, ту се мисли на XV поглавље Закона – Надзор који се сада уређује Законом о инспекцијама у Републици Српској и он је „lex specialis“ за ову област. Проблеми настали на основу овога, у пракси показују да је немогуће у потпуности спроводити надзор у спорту као што се спроводи у другим развијеним земљама и ту највише трпе спортисти, тренери и спортски радници па онда грађани и цијело друштво.

Други важан проблем организације спорта јесте недоношење прописа који се тиче испуњавања услова за обављање спортских активности и дјелатности прије уписа у Регистар спортских организација и други организација у области спорта (у даљем тексту: Спортски регистар), којег води Министарство породице, омладине и спорта, и самог стицања права за обављање спортских активности и дјелатности. У доле наведеном, посебном, дијелу под насловом "(Не)законито оснивање спортских организација" наведени су разлози проблема. Ова два проблема се још увијек нерјешавају и самим тим имају велики утицај на организацију спорта у Бањој Луци.

5.2.1. (Не)законито оснивање спортских организација

Један од највећих правних проблема везан је за недоношење подзаконског акта из члана 77. став 3. Закона о спорту који би ближе прописао услове за оснивање спортске организације. Доношење овог акта ријешило би се проблем великог броја новооснованих спортских организација јер је њихово оснивање и регистрација, у овом моменту, директна последица правне празнине проистекле због недоношења једног подзаконског акта који је дефинисан Законом о спорту. Ту се ствара конфузију коју су многи до сада злоупотребили. У Бањалуци је најупечатљиви доказ о експанзији нових спортских организација што се може видјети из табела 1. и 8, а узроковано је непостојањем прописа који би дефинисао услове за обављање спортских активности и дјелатности. Узрочно последична веза томе јесте и да доста спортских организација постоји само на папиру и нису у систему такмичења, али повлаче средства кроз пројекте који се финансирају из буџета републичких и других институција и немају никакву оправданост постојања у смислу развоја спорта.

Табела бр. 8 – Број спортских организација у Бањој Луци по годинама

ГОДИНА	БРОЈ СПОРТСКИ ОРГАНИЗАЦИЈА У БАЊОЈ ЛУЦИ
2001.	82
2002.	92
2003.	102
2004.	104

2005.	106
2006.	109
2007.	112
2008.	116
2009.	127
2010.	139
2011.	195
2012.	215
2013.	232
2014.	240
2015.	246
2016.	252

Сљедећим одредбама Закона о спорту хронолошки представљамо наведени проблем: У члану 54. Закона о спорту дефинисано је да су спортске организације, организације које окупљају спортисте, спортске стручњаке и остале, а организоване су ради обављања спортских активности и дјелатности. Оне се могу основати као удружења, друштва, предузећа установе, савези, стручна удружења.

Спортске организације су невладине организације, како је дефинисано чланом 55. Закона о спорту и имају да се региструју као правна лица, односно спортске организације стичу својство правног лица даном уписа у судски регистар удружења, а право на обављање спортских активности и дјелатности стичу након уписа у регистар који води министарство надлежно за послове спорта како је наведен о у члану 57. Закона о спорту.

Наиме, чланом 77. Закона о спорту прописано је да би спортска организација могла обављати спортске активности и дјелатности потребно је да испуњава одређене кадровске, техничке и инфраструктурне услове које прописује министар надлежан за послове спорта.

Овде се долази до проблема који је у директној вези са недоношењем подзаконског акта који ближе прописује услове и начине утврђивања испуњености услова за оснивање спортске организације и регистрациони судови немају обавезу да приликом уписа у судски регистра траже рјешење о испуњености услова које треба да утврди надлежно министарство за послове спорта. Исто тако, ни надлежно министарство, прије уписа спортске организације у Спортски регистар, не тражи испуњење услова за обављање спортских активности и дјелатности новоформиране спортске организације. На овај начин за оснивање нове спортске организације довољна су три физичка лица, како је прописано чланом 9. став 1. Закона о удружењима и фондацијма Републике Српске и чланом 64. став 1. Закона о спорту, без прије обезбјеђених услова за оснивање спортске организације ради обављања спортских активности и дјелатности.

Из горе наведеног, видљиво је да за регистрацију спортске организације као удружења није потребно достављање доказа о испуњености услова за обављање спортских активности и дјелатности и на тај начин регистрована су бројна удружења за рад са дјецом без икакве провјере о кадровској и испуњености других услова за обављање таквог посла.

Општи циљ:

- У оквиру Правилника о критеријумима, условима и начину суфинансирања програма спортских организација и манифестација од интереса за Град Бањалука прописати одредбе о испуњавања услова новоформираних спортских организација ради учешћа у суфинансирању.

Посебни циљеви:

- Покретање иницијативе код надлежног органа ради доношења Правилника о испуњавању услова спортских организација ради обављања спортских активности и дјелатности.
- Покретање иницијативе код надлежног органа ради доношење новог Правилника о номенклатури спортских звања и занимања у систему организације спорта.

5.2.2. Проблеми у контроли и примјени програмских активности спортских организација

У посљедњих неколико година, како због утицаја свјетске економске кризе и смањења буџетских средстава тако и због неконтролисања рада и извршења програмских активности спортских организација, немамо тачне податке о утицају суфинансирања програмских активности спортских организација, као и у стручном раду у оквиру спортских организација. Законом о спорту у поглављу "Стручни рад у области спорта" дефинише се шта су то стручни рад и стручни планови, као и ко може обављати стручни рад у спортским организацијама. Такође, одредбама чланова од 151. до 153. истог закона прописан је надзор над стручним радом. Међутим, иако постоје законске одредбе, ове контроле у пракси уопште не постоје због саме проблематике у надлежности над вршењем инспекцијског надзора и надзора стручног рада у спортским организацијама. Због свега наведеног, неопходно је да се у наредном периоду пропишу услови за контролу програмских активности спортских организација које се финансирају из буџета Града Бањалука као вид контролних механизма и утицаја на квалитетну и сврсисходну реализацију програмских активности које могу допринијети развоју спорта. Наравно, не улазећи у надлежност инспекцијских органа надлежних за контролу рада спортских организација.

5.2.3. Посебна правна регулатива у контроли програмских активности спортских организација

У складу са датим надлежностима у систему организације спорта на нивоу јединица локлане самоуправе, која су веома ограничена, контрола програмских активности спортских организација Града Бањалука је један од кључних сегмената финансијске и организационе уређености и примјене позитивних прописа. У том смислу неопходно је успоставити надзора над:

- контролом реализације програмских активности спортских организација на подручју Града;
- пословима у вези контроле стручног рада спортских организација, као и намјенског утрошка одобрених буџетских средстава у спортским организацијама;
- праћењем рада и развоја спортских организација које дјелују на подручју града.

Општи циљ:

- Доношење Упутства о контроли програмских активности спортских организација које се суфинансирају из буџета Града Бањалука.

Посебни циљеви:

- Утврдити механизме контроле програмски активности и систем едукације због реализације програма спортских организација.
- Вршити контролу реализације програмских активности спортских организација.

6. СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ И ИНФРАСТРУКТУРА

Закон о спорту дефинише да је спортски објекат, његов дио или уређени простор, грађевина односно површина, намијењена за спортске активности и дјелатности. У ширем смислу спортски објекти су мјесто реализације спортских и рекреационих програма, који обухватају затворене и отворене грађевине и површине заједно са реквизитима и опремом.

Спортски објекти могу да буду архитектонски пројектовани и изграђени за посебне намјене какви су јавни базени за пливање, пројектовани за самостално усмјерену или спонтану активност какви су паркови или само природни ресурси приступачни свим грађанима, као што су ријечне обале, шуме, плаже, планине.

Међу спортским објектима посебно мјесто заузимају спортски центри као поливалентни грађевински комплекси, који пружањем услуга на тржишту, омогућавају да се обезбиједи услови за бављење различитим модалитетима спортских активности (спортско усавршавање, такмичарски спорт, спортску рекреацију, школски спорт) и за различите категорије корисника (дјеца, омладина, одрасли, лица са инвалидитетом и лица са посебним потребама).

Спортски објекти могу садржавати једно или више игралишта (вјежбалишта), главне и помоћне терене; пратеће садржаје попут свлачионица, економата, магацина, амбуланте, просторије за службена лица, администрацију, теретане, сауне, соларијуме, сале за масажу; затим простор за публику (гледалиште) са пратећим просторима; просторе за одмор и рекреацију, учење; као и одговарајуће комуникације: ходници, прилази, пролази, лифтови, паркинзи и др. У оквиру савремених спортских објеката, као што су фудбалски стадиони, мултифункционалне арене и слично, све чешће се појављују комерцијални или пословни простори који се најчешће рентирају другим лицима и представљају значајан извор прихода у функцији рационалног управљања и пословања (покривање трошкова одржавања, осигурања и експлоатације спортског објекта).

Спортске објекте можемо подјелити на **отворене** и **затворене спортске објекте**. **Отворени** спортски објекти јесу посебно урађене површине намјењене за реализацију одређених спортских активности (фудбалски стадиони, скијалишта, трим стазе, теретане на отвореном, планинарске стазе, бицикличке стазе).

Затворени спортски објекти су вишенамјенске спортске дворане и комплексни спортски центри, фискултурне сале за физичко васпитање и др.

6.1. Стање спортских објеката у Бањој Луци

Град Бањалука као главни административни центар и највећи град Републике Српске, град који се веома брзо шири и изграђује, поседује значајан број отворених и затворених спортских објеката, међу којима је одређен број реконструисаних школских објеката и игралишта, али истовремено и не мали број објеката изграђених још прије 30 - 40 година. Међутим, број, стање и капацитет ових објеката је недовољан за укупне потребе Града и све већи број спортских организација. Највећи број затворених спортских објеката у граду Бањалуци чине физкултурне сале основних и средњих школа, а отворених спортских објеката фудбалски стадиони – терен.

ОТВОРЕНИ СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ

- Фудбалски стадиони (18)
- Тениски центри (2)
- Базени (1)
- Остали спортски и спортско - рекреативни објекти (5)

ЗАТВОРЕНИ СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ

- Спортске дворане (2)
- Базени (1)
- Фискултурне сале основних школа (27)
- Фискултурне сале средњих школа (12)

Због обимности материјала, детаљан опис отворених и затворених спортских објеката у Граду Бањалука је дат у Информацији о стању спортских објеката у власништву Града Бањалука за 2016. годину коју је усвојила Скупштина града Бањалука.

6.2. Рјешавање проблема изградње, одржавања и коришћења спортских објеката

Као најважнија питања која се намећу приликом рјешавања проблема спортских објеката су: планирање изградње и реконструкције, евиденције, одржавање, управљање, и коришћење спортског објекта или терена.

а) Планирање изградње и реконструкције спортских објеката мора да буде у складу са захтјевима развоја спорта и са плановима развоја и изградње шире друштвене заједнице. Спортске организације би требало да подстичу и предлажу изградњу и реконструкцију спортских објеката, те да сугеришу на приоритете Градској управи, који ће заједно са надлежним министарствима доносити планове изградње и реконструкције спортских објеката.

У финансирању изградње и реконструкције спортских објеката морају учествовати све надлежне институције – од Града Бањалука као покретача, односно иницијатора пројекта до надлежних министарстава, па преко донатора и приватног сектора, а у складу са законским и подзаконским прописима.

Новоизграђени спортски објекти или објекти на којим се изводи реконструкција током читаве године морају бити лако доступни корисницима свих животних доба, без обзира на њихово тјелесно и здравствено стање (лица са инвалидитетом и старије особе). Осим уклањања архитектонских баријера на улазу у спортски објекат, неопходно је примјенити европске грађевинске стандарде који предвиђају да се спортистима са инвалидитетом

омогући несметан прилаз спортском терену и свим пратећим просторијама (свлачионицама, туш кабинине, тоалету и сл.).

б) Јединственом евиденцијом спортских објеката неопходно је доћи до података о задовољавању потреба спорта за објектима, као и о неопходности и сврсисходности изградње нових просторних садржаја. Један од важнијих задатака, када је ријеч о евиденцији спортских објеката, јесте да се направи јединствени регистар, односно електронска база за евиденцију спортских објеката, не само у односу на њихов број, већ и на актуелно стање, намјену, експлоатацију/коришћење и исплативост.

в) Одржавање, управљање и коришћење спортских објеката је веома важно питање у спорту и неопходно га је ријешити у што краћем року. Поред изградње и реконструкције, највећа материјална издвајања захтјева одржавање спортских објеката. Од великог значаја за ово питање је власништво над објектима и непосредни интерес корисника објекта. Да би дошли до оптималних услова и начина одржавања и управљања спортским објектима неопходно је примјенити модел да сви спортски објекти у власништву Града Бањалука буду у оквиру истог система одржавања и управљања.

Такође, велики проблем представља коришћење спортских објеката од стране спортских организација и њиховог партиципирања у расподјели термина. Узимајући у обзир да поједине спортске организације имају управљања и коришћења спортског објекта (примјер: фудбалски клубови имају право управљања терена са пратећим објектима гдје они сами учествују у одржавању и коришћењу спортског терена), а другима само коришћење у виду додјелјивања термина за одржавање тренинга (примјер: кошаркашки, одбојкашки, рукометни клубови и сл. од Града добијају плаћене термине), али имамо и спортских организација који немају никакво право по овом питању (примјер: гимнастички, цудо, стонотениски клубови и сл.). Да би ријешили ове проблеме неопходно је успоставити систем заједничког одржавања и коришћења за потребе спортских организација у складу са категоризацијом спорта и класификацијом спортских организација, али и изградњи најмање једне спортске дворане за спортове као што су гимнастика, цудо, карате, стонитенис и сл. Велики проблем представља и коришћење Олимпијског базена и плаћања термина од стране ватерполо и пливачких клубова. Исто тако, активности атлетских клубова у Бањој Луци превазилазе могућности атлетске (тартан) стазе у оквиру Градског стадиона, поготово у бацачким дисциплинама који остварују солидне резултате али немају адекватне услове за тренажни процес. Атлетска стаза (са 6 стаза) је направљена у оквиру организације Јуниорског првенства Балкана 2004. године и од тада није било улагања.

Позитиван примјер улагања у спортске објекте јесте помоћни терен Фудбалског клуба "Борац" који је, свакодневно, попуњен са терминима ради тренажног процеса и одигравања утакмица млађих узрасних категорија и веома добар примјер утицаја на развој спорта, односно фудбала.

Општи циљ:

- Формирати јавну установу или предузеће која ће управљати са свим спортским објектима у власништу Града Бањалука или прописати надлежност постојећој јавној установи или предузећу и придодати спортске објекте у власништву Града.

Посебни циљеви:

- Регулисање права коришћења термина за потребе спровођење тренажног процеса спортских организација у складу са категоризацијом спорта и класификацијом спортских организација.
- Изградња једне мултифункционалне спортске дворане за "мале" спортове (гимнастику, цудо, карате, стони тенис и сл.).
- Изградња једног терена са вјештачком травом у оквиру спортске организација (фудбалског клуба).
- Изградња атлетске стазе са најмање осам стаза и пратеће инфраструктуре за друге атлетске дисциплине.

7. СПОРТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

Такмичарски спорт у Бањој Луци већ неколико година организационо и резултатски стагнира, односно недостатак стратешких праваца развоја допринио је уопштавању такмичарских резултата гдје су олимпијски спортови изгубили на значају. Проблеми се уочавају у свим сегментима – категоризацији, финансирању, селекцији, стручном раду, контроли програмских активности, и сл. Један од разлога је што спортске организације немају довољно средстава за такмичарске активности и стручни рад. У таквим околностима тренери се баве свим и свачим, на штету стручног рада и резултата. То у већој мјери не погађа млађе категорије, будући да они своју обуку углавном сами плаћају и да чланаринама покривају највећи дио трошкова. Слаби материјални услови, али и недостатак контроле рада спортских организација, прије свега утичу на рад у сениорској конкуренцији, када све постаје превелик трошак уз неизвјесну награду за остварени резултат, чак и у случају постизања врхунског резултата.

Врхунски спортски резултати су и добра прилика за промоцију града у свијету, а истовремено су и подстицај дјечи и омладини да се још више баве спортом. Улагањем у спорт остварује се истовремено и омасовљење спорта као посебног вида здравог начина живота.

Успркос објективним проблемима и недаћама присутним у свим спортским гранама, посљедњих година забиљежено је видно побољшање од организације великих спортских такмичења, преко увођења нових спортова који нису били заступљени у претходном периоду, па до спортских резултата који се остварују. У сразмјеру улагања и организације спортског система, бањалучки спортисти су постизали солидне резултате, како на нивоу БиХ тако и у регији, а као најважнији резултат, издвајамо, учешће пливача Михајла Чепркала на Олимпијским игарама у Рио де Жанеиру у 2016. години. Овај резултат се може сматрати великим успјехом када се узму у обзир сви проблеми организације система спорта на овим просторима.

Да би се постигла врхунска спортска остварења неопходни су изузетни напори, комплетан аганжман и подршка, породице, школе и средине у којој спортисти живе и раде. Они заслужују пуну пажњу друштва, од врхунског стручног кадра до материјалне помоћи. Врхунска остварења се не постижу сваког дана. Рационализацијом развоја спорта на нивоу Града Бањалука, постепено се стварају могућности да се спорт усмјери не према жељама и амбцијама, већ према реалним могућностима и интересима.

Већина резултата остварена је првенствено индивидуалним напорима мањих спортских колектива или појединаца, а мање систематским дјеловањем и због тога Град Бањалука жели да кроз овај програм и доношењем неколико правилника и општих акта покуша успоставити одржив систем развоја и унапређења спорта у Бањалуци.

7.1. Категоризација спортова и спортиста

У досадашњој пракси на адекватан начин није било ријешено питање нивоа резултата који се сматра врхунским спортским остварењем. На нивоу града није се дефинисала категоризација спортских грана и спортиста. Због тога, у овом подручју влада велико шаренило и има доста нелогичности при дефинисању критеријума. У спорту је неопходно разграничити олимпијске од неолимпијских спортова, као и разграничити организован од неорганизованог спорта и све што из тог произилази, а мисли се на категоризацију, стипендирање, награђивање и др.

Вредновање спортских резултата, односно категоризација у спорту се може остварити само у спортовима заступљеним на зимским и љетним олимпијским играма (ИОС - International Olympic Committee), спортовима признатих од стране Међународног олимпијског комитета (ARISF - Association of IOC Recognised International Sport Federation), спортовима члановима Генералне асоцијација међународних спортских федерација (SportAccord - Union for both Olympic and non-Olympic international sports federations) и параолимпијским спортовима (ИПС - International Paralympic Committee).

Иако, стрељаштво, одбојка, пливање, бокс или шах имају заједничко само ријеч "спорт" веже их и чланство у истој међународној организацији спортова (ИОС или SportAccord). Појава нових спортова који нису чланице СпортАкорда, односно који немају још дефинисан статус унутар Међународног олимпијског комитета и СпортАкорда логична је последица читавог низа фактора који нас доводи до нове категоризације спортова и класификације спортских организација унутар својих матичних спортова и вредновању спортских резултата.

Категоризација представља изузетно осјетљиво питање и од великог је значаја за спорт. Спортови се разврставају у поједине категорије на темељу критеријума категоризације који су дефинисани чланом 4. Правилника о категоризацији спортова у Републици Српској. Чланом 6. истог правилника прописано је да надлежни органи јединица локалне самоуправе на основу критеријума из члана 4. наведеног правилника врше рангирање спортова и спортских организација на нивоу јединице локалне самоуправе.

Због великог броја олимпијских и неолимпијских спортова веома је тешко пронаћи идеалне униформне критеријуме за поуздано идентификовање спортског (врхунског) резултата. Закон о спорту је предвидио основне критеријуме на основу којих се сваке четврте године врши категоризација спортских грана (општи и материјални услови, спортска достигнућа, традиција, развијеност спортске гране, здравствени и медијски значај, атрактивност, приступачност и други значајни фактори), са могућношћу ревизије сваке двије године.

Веома важан фактор представља развијеност спортске гране, односно спорта јер велика развијеност спорта у Бањој Луци, Републици Српској или БиХ, а тек неколико десетака земаља које су учлањене у међународну асоцијацију тог спорта могуће је различито третирати од спортова који су пропорционално врло добро заступљени у Бањалуци, Републици Српској, БиХ и у цијелом свијету. Због тога је, чланом 7.А.4. Статута

СпортАкорда прописани минимални услови за чланство у овој организацији и уједно препознатљивост спорта од стране Међународног олимпијског комитета као организованог спорта у међународном систему спорта.

Други важан фактор за категоризацију су спортска достигнућа гдје се подразумева да златна медаља у јакој међународној конкуренцији на европском или свјетском првенству у спорту, који се налази у програму олимпијских игара, не може се третирати подједнако као и златна медаља на истом рангу такмичења која је освојена у неком неолимпијском спорту, или чак неком спорту који није члан Спорт Акорда, који је за већину свијета готово непознат или је познат кроз медије, али није организован у смислу заступљености, прописаној организацији такмичења, као и јаких домаћих лига и сл. Још један битан податак представља и број регистрованих спортских организација и спортиста из једног спорта у Бањалуци и Републици Српској.

а) Критеријуми за класификацију

Предлажу се сљедећи критеријуми за класификацију спортских организација унутар категорисаних спортских грана и суфинансирања програмских активности спортских организација из основног модела финансирања:

- 1. Категорија спорта;*
- 2. Традиција спорта у Граду;*
- 3. Постигнути резултати у протеклој такмичарској сезони;*
- 4. Број такмичарских екипа у редовном систему такмичења;*
- 5. Организација такмичења;*
- 6. Развијеност спорта.*

1. Категорија спорта

Овде је првенствено реч о томе да ли је та спортска грана то јест међународна спортска федерација која представља ту грану спорта члан Међународног олимпијског комитета и СпортАкорда. На основу ових параметара може се одредити и статус спорта, који има реперкусије и на спорт на локалном нивоу. Може се поставити питање, од којег је то значаја за спорт на локалном нивоу. Разлози зашто је то значајно леже у чињеници да данас у свијету постоји преко 150 спортских грана, а број свјетских федерација је далеко већи јер у неким спортским гранама имамо и по неколико федерација. Процјена је да на свјетском нивоу постоји преко 250 међународних спортских федерација. Тренутно у Републици Српској има 36 регистрованих републичких спортских савеза који се суфинансирају од стране Министарства породице, омладине и спорта. О овом питању и Град Бањалука мора и треба да води рачуна. Неопходно је и у овој области увести ред, те да се у редовно буџетско финансирање, односно да се по основном програму суфинансирања програмских активности уврсте само спортске организације који су чланови републичких савеза из спортских грана чланица Међународног олимпијског комитета и СпортАкорда.

Као што је радније наведено, програмске активности осталих спортских организација суфинансирају се из посебног програма модела суфинансирања спортских активности.

Табела бр.9 – Бодовање на основу категоризације спортова Града Бањалука

Р.б.	Категорије	Бодови	
		Олимпијски спортови	Неолимпијски спортови
1.	Спортови I категорије	10	5
2.	Спортови II категорије	8	4
3.	Спортови III категорије	6	3
4.	Спортови IV категорије	4	2
5.	Спортови V категорије	2	1

2. Традиција спорта у граду

Традиција сваке спортске организације, односно година оснивања веома је важна. Није иста "специфична тежина" неке спортске организације које има традицију дугу педесет или сто година и неке спортске организације које је основана прије годину или двије. Ово је логично опредељење и има своју пуну оправданост јер одредба да спортска организација мора постојати више од три године како би ушло у систем финансирања из буџетских средстава управо даје објашњење на овај критеријум.

Због неуређености прописа на нивоу Републике Српске који би требали да прописују услове за обављање спортских активности и дјелатности, данас се у разним спортским гранама оснивају нове спортске организације, а као најчешћи разлог зашто се оснива нова организације јесте тај што су родитељи неколико такмичара незадовољни статусом њихове дјеце у екипи или је смјењени тренер незадовољан зато што више не ради тај посао или се појединци одвоје и формирају нову спортску организацију због својих интереса. Због ових, али и других разлога неопходно је да у критеријумима постоји и поменута одредба да спортска организација мора да постоји најмање три године да би могао да аплицира за буџетска средства.

Спортска организација да би била уврштена у овај критеријум мора у континуитету да обавља спортске активности и дјелатности, односно мора да буде континуирано у такмичарском систему матичног спортског савеза.

Табела бр.10 – Бодовање на основу трајања спортске организације

РБ	Спортска организација основана	Бодови
1.	од 50 и више година	15
2.	од 25 до 49 година	10
3.	од 15 до 24 године	8
4.	од 10 до 14 година	5
5.	од 5 до 9 година	3

Битан параметар за дефинисање традиције спортске организације у Граду Бањалука који, као граду олимпијских побједника, односно освајача медаља и учесника на олимпијским играма, представља значајан дио спортске традиције Бањалуке.

Табела бр. 11 – Бодовање на основу медаља и учешћа на олимпијским играма

Р.б.	Категорије	Бодови
1.	Освојене три и више медаља на ОИ	10
2.	Освојена једна или двије медаље на ОИ	7
3.	Учешће на ОИ	5

Напомена:

- У табели 11 – "Бодовање по основу медаља и учешћа на олимпијским играма" узима у разматрање само уколико је спортиста у датом тренутку био члан спортске организације.

3. *Постигнути резултати у протеклој такмичарској сезони;*

Екипни спортови

I ниво: такмичење на регионалном нивоу матичног спортског савеза Републике Српске.

Услови: резултати остварени на такмичењима регионалног нивоа Републике Српске се узмају у разматрање ако је на такмичењу наступило најмање 12 екипа у категорији.

II ниво – такмичење на нивоу Републике Српске

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу Републике Српске се узмају у разматрање ако је на првенству Републике Српске наступило најмање 8 екипа у категорији;

III ниво – такмичење на нивоу БиХ

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу БиХ се узмају у разматрање ако је на првенству БиХ наступило најмање 10 екипа у категорији;

IV ниво – званична међународна клупска такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени у регионалним лигама, европским и свјетским такмичењима ако је учествовало најмање 12 екипа по категорији

IV ниво – званична међународна репрезентативна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени на медитеранским играма, Европским олимпијским играма, Европски јуниорски олимпијски фестивал (EYOF), универзијадама ако је учествовало најмање 12 екипа по категорији.

V ниво – званична међународна репрезентативна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени на европским и свјетским првенствима, олимпијским играма ако је учествовало најмање 12 екипа по категорији

Табела бр.12-А1: Бодовање – екипни спортови / сениори

Пласман	V Ниво			IV Ниво	III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Олимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске	Регионалне лиге Републике Српске
1. мјесто	100	96	90	60	50	30	15
2. мјесто	90	88	82	54	40	24	10
3. мјесто	80	78	72	48	30	18	5
4. мјесто	70	68	58	40	24	14	/
5. мјесто	66	64	50	34	20	12	/
6.-10. мјесто	56	50	36	24	16	10	/
Учешће	40	30	24	16	10	6	/
Додатни бодови за Куп	побједник				20	10	/
	финалиста				10	5	/

Табела бр.12-А2: Бодовање – екипни спортови / јуниори

Пласман	V Ниво		IV Ниво	III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске	Регионалне лиге Републике Српске
1. мјесто	48	45	30	25	15	7
2. мјесто	44	41	27	20	12	5
3. мјесто	39	36	24	15	9	2
4. мјесто	34	29	20	12	7	/
5. мјесто	32	25	17	10	6	/
6.-10. мјесто	25	18	12	8	5	/
Учешће	15	12	8	5	3	/
Додатни бодови за Куп	побједник			10	5	/
	финалиста			5	3	/

Табела бр.12-А3: Бодовање – екипни спортови / кадети

Пласман	IV Ниво		III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
1. мјесто	33,5	31,5	17,5	10	5
2. мјесто	31	28,5	14	/	/
3. мјесто	27,5	25	10,5	/	/
4. мјесто	24	20,5	8,5	/	/
5. мјесто	22,5	17,5	7	/	/
6.-10. мјесто	17,5	12,5	5,5	/	/
Учешће	10,5	8,5	3,5	/	/

Напомена за табеле бр. 12-А1, 12-А2 и 12-А3:

1. У укупном збиру бодовања неолимпијским спортовима и неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова бодови се множе са коефицијентом 0.5;
2. Ако је према прописаном систему такмичења мањи број од броја предвиђеног условима по наведеним нивоима такмичења примјењују се услови прописани према систему такмичења матичног спортског савеза (важи само за нивое III, IV и V).
3. Уколико се не испуне услови по наведеним нивоима бодови се множе са коефицијентом 0.5;
4. Приликом бодовања у обзир се узима само најбољи остварени резултат.
5. Под кадетским и јуниорским узрастом подразумјева се само узрастна категорија која је по међународним правилима одмах иза сениорске, а кадетска одмах иза јуниорске без обзира на друге називе (млађи кадети, кадети, старији кадети, или млађи сениори, старији јуниори, јуниори, и сл.).
6. У бодовању кадетских и јуниорских резултата узимају се само резултати остварени у кадетској и јуниорској конкуренцији у складу са тачком 5. ове напомене.

Појединачни спортови

I ниво – такмичење на нивоу Републике Српске

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу Републике Српске се узмају у разматрање ако је на првенству Републике Српске наступило најмање 8 такмичара у категорији;

II ниво – такмичење на нивоу БиХ

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу БиХ се узмају у разматрање ако је на првенству БиХ наступило најмање 12 такмичара из најмање 6 клубова у категорији;

III ниво – званична међународна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени на балканским првенствима, Медитеранским играма, Европским олимпијским играма, Европски јуниорски олимпијски фестивал (EYOF), универзијадама, као и укупан поредак на свјетским и европским куповима ако је учествовало најмање 12 такмичара по категорији.

IV ниво – званична међународна репрезентативна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације.

Услови: резултати остварени на европским и свјетским првенствима, олимпијским играма ако је учествовало најмање 12 такмичара по категорији.

Табела бр.12-Б1: Бодовање појединачни спортови – резултат / сениори

Пласман	IV Ниво			III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Олимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
1. мјесто	50	48	45	25	15	10
2. мјесто	45	44	41	20	12	8
3. мјесто	40	39	36	15	8	5
4. мјесто	35	34	29	12	/	/
5. мјесто	33	32	25	10	/	/
6.-10. мјесто	28	25	18	8	/	/
Учешиће	20	15	12	5	/	/

Табела бр.12-Б2: Бодовање појединачни спортови – резултат / јуниори

Пласман	IV Ниво		III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
1. мјесто	33,5	31,5	17,5	10,5	7
2. мјесто	31	28,5	14	8,5	5,5
3. мјесто	27,5	25	10,5	5,5	3,5
4. мјесто	24	20,5	8,5	/	/
5. мјесто	22,5	17,5	7	/	/
6.-10. мјесто	17,5	12,5	5,5	/	/
Учешиће	10,5	8,5	3,5	/	/

Табела бр.12-Б3: Бодовање појединачни спортови – резултат / кадети

Пласман	IV Ниво		III Ниво	II Ниво	I Ниво
	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
1. мјесто	14,5	13,5	7,5	4,5	3
2. мјесто	13	12,5	6	/	/
3. мјесто	11,5	11	4,5	/	/
4. мјесто	10	8,5	3,5	/	/
5. мјесто	9,5	7,5	3	/	/
6.-10. мјесто	7,5	5,5	2,5	/	/
Учешће	4,5	3,5	1,5	/	/

Напомена за табеле бр. 12-Б1, 12-Б2 и 12-Б3:

1. У укупном збиру бодовања неолимпијским спортовима и неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова бодови се множе са коефицијентом 0.5;
2. Ако је према прописаном систему такмичења мањи број од броја предвиђеног условима по наведеним нивоима такмичења примјењују се услови прописани према систему такмичења матичног спортског савеза (важи само за нивое III и IV).
3. Уколико се не испуне услови по наведеним нивоима бодови се множе са коефицијентом 0.5;
4. Приликом бодовања у обзир се узима само најбољи остварени резултат.
5. Под кадетским и јуниорским узрастом подразумјева се само узрастна категорија која је по међународним правилима одмах иза сениорске, без обзира на друге називе (млађи кадет, кадет, старији кадет, или млађи сениор, старији јуниор, јуниор и сл.).
6. У бодовању кадетског и јуниорског резултата узимају се само резултати остварени у кадетској или јуниорској конкуренцији у складу са тачком 5. ове напомене.

Табела бр.12-В1: Бодовање појединачни спортови – медаље

Медаља	Олимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
злато	20	18	15	8	2,5	2
сребро	18	15	10	5	2	1,5
бронза	15	10	8	3	1,5	1

Табела бр.12-В2: Бодовање појединачни спортови – медаље / јуниори

Медаља	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство БиХ	Првенство Републике Српске
злато	9	7,5	4	1,3	1
сребро	7,5	5	2,5	1	0,8
бронза	5	4	1,5	0,8	0,5

Напомена за табеле бр. 12-В1 и 12-В2:

1. У укупном збиру бодовања неолимпијским спортовима и неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова бодови се множе са коефицијентом 0.5;
2. У обзир се узимају само медаље освојене у складу са условима по прописаним нивоима у сениорској и јуниорској конкуренцији.
3. Под јуниорским узрастом подразумјева се само узрасна категорија која је по међународним правилима одмах иза сениорске, без обзира на друге називе (млађи сениор, старији јуниори, јуниори и сл.).
4. У бодовање јуниорских резултата узимају се само резултати остварени у јуниорској конкуренцији у складу са тачком 3. ове напомене.

4. Број такмичарских екипа у редовном систему такмичења

Приликом класификације спортских организација веома је важно са колико екипа неко учествује у систему такмичења. Максимални број бодова по овом основу износи 15 за екипне, а 7,5 за појединачне спортове. У овом случају гледа се укупан број екипа (М+Ж), тако да број екипа може да буде максимално осам, ако се и код мушкараца и жена учествује с једном екипом. Будући да у разним спортским гранама имамо различите подјеле узрасних категорија, у овом бодовном критеријуму корисите се четири основне категорије, и то: сениори; јуниори; кадети, и пионири.

Табела бр.13 – Бодовање на основу броја такмичарских екипа у систему такмичења

Р.б.	Број екипа	Бодови	
		Екипни спортови	Појединачни спортови
1.	пет и више екипа	15	7,5
2.	четири екипе	10	5
3.	три екипе	8	4
4.	двје екипе	6	3
5.	једна екипа	2	1

5. Организација такмичења

Организација такмичења на територији Града Бањалука има, превасходно, велики утицај на развој и популаризацију спорта код млађих узрасних категорија. Примјер томе су такмичења у пливању, кајаку, шаху и сл. гдје је забиљежено повећање интересовања за бављење тим спортовима, али и повећање квалитета тренажног процеса, а самим тим и бољих спортских резултата. Организација такмичења изискује додатне организационе способности чланова спортских организација и то треба да буде већи допринос утврђивању вриједности и постигнутих резултата саме спортске организације. Овим бодовним критеријумом се жели признати остварени рад на популаризацији и развоју спорта на територији Града Бањалука јер уколико спортисти имају квалитетна спортска такмичења у својој средини њихов развојни процес се умогome убрзава и доприноси остваривању бољих врхунски спортских резултата. Узимајући у обзир да нема пуно спортских организација које организује квалитетна спортска такмичења, овим критеријумом се жели постићи да се и друге спортске организације укључе у овај систем и на тај начин дају додатни допринос развоју и унапређењу спорта у Граду Бањалука поготово код млађих узрасних категорија.

Табела бр.14 – Бодовање на основу организације спортских такмичења

Р.б.	Спортска такмичења	Бодови	
		Олимпијски спортови	Неолимпијски спортови
1.	Међународна спортска такмичења призната од МСФ 15 и више земаља учесница	15	7,5
2.	Међународна спортска такмичења призната од МСФ до 14 земаља учесница	10	5
3.	Међународна регионална спортска такмичења која нису призната од МСФ	5	2
4.	Спортска такмичења на нивоу Републике Српске и БиХ	2	1

Напомена за табелу бр.14:

1. Под организацију спортских такмичења по овом критеријуму не подразумјевају се лигашке утакмице већ такмичења турнирског карактера као што су купови, завршнице лига, спортски митинзи и сл, гдје учествује најмање 4 екипе.

6. Развијеност спорта

Врло важан критеријум за бодовање спортских организација јесте и критеријум "Развијеност спорта". Неки од најразвијенијих спортова имају преко 200 чланова / држава чланица, гдје су одбојака и фудбал разгранати на скоро свим континентима. Без обзира да ли се ради о земљи са добрим или лошим стандаром поједини спортови због своје специфичности не егзистирају на свим континентима, односно немају тако велики број чланица. Ово не мора значити да се ради о слабијој конкуренцији јер спортови који зависе од своје специфичности постављају и велике захтјеве у организацији њиховог спортског

система. Због тога, овај критеријум, итекако, представља и податак колико земаља у склопу међународне спортске асоцијације неког спорта његује тај спорт. Узимајући у обзир да се овдје ради о вредновању развијености спорта у граду и на нивоу Републике Српске морамо узети параметре које ће нама дати егзактне податке приликом бодовања овог критеријума. Можда и највреднији податак овог критеријума колико спортских организација – клубова учествује у такмичарском систему матичног спортског савеза Републике Српске јер спортови са великим бројем добро организованих клубова са добро организованим системом такмичења изискују и већи напор за освајање шампионске титуле.

Екипни спортови

1. Број клубова у матичном републичком спортском савезу: **10 клубова = 1 бод**
2. Укупан број регистрованих спортиста у матичном републичком спортском савезу који учествују у систем такмичења: **100 спортиста = 1 бод / макс 20 бодова**
3. Број чланица у матичној међународној спортској федерацији: **20 земаља = 1 бод**

Појединачни спорт

1. Број клубова у матичном републичком спортском савезу: **5 клубова = 1 бод**
2. Укупан број регистрованих спортиста у матичном републичком спортском савезу који учествују у систему такмичења: **50 спортиста = 1 бод / макс 20 бодова**
3. Број чланица у матичној међународној спортској федерацији: **20 земаља = 1 бод**

б) Категоризација спортиста

Са категоризацијом спортских грана тјесно је повезана и категоризација спортиста.

Категоризација спортиста се може искључиво вршити у спортовима:

- заступљених на љетним и зимским олимпијским играма - чланова Међународног олимпијског комитета;
- признатих од стране Међународног олимпијског комитета и спортова чланова СпортАкорда, и
- параолимпијским спортовима - чланова Међународног параолимпијског комитета.

Категоризација спортиста се спроведи на основу спортског резултата или поретка коју спортиста или спортска екипа постигне на међународном спортском такмичењу, под условом да је наступ спортисте на том такмичењу одобрио припадајући матични спортски савез. Категоризација спортиста се врши на основу постигнутих резултата у периоду од 1. јула протекле године до 1. јула текуће године. Аматерски, односно квалитетни спорт обухвата активности у оквиру којих се постижу запажени спортски резултати на локалном, републичком и државном нивоу, као и резултати остварени на међународним такмичења који нису категорисани као врхунски. Када спортисти постигну резултате који су највриједнији на државним такмичењима, онда се може рећи да су то квалитетна спортска остварења. Спортисти који учествују на међународним такмичењима, као што су европска или свјетска првенства не остварују аутоматски признање статуса врхунског спортисте уколико то није потврђено високим пласманом.

У досадашњој пракси није било добро ријешено питање вриједности резултата који се сматра квалитетним спортским остварењем, па је, аналогно томе, спровођена недоследна категоризација спортских грана, спортских организација и спортиста.

Као и у врхунском спорту, категоризација спортова је везана и за категоризацију аматерских / квалитетних спортиста, осим оствареног пласмана на републичким,

државним и међународним такмичењима, од великог је значаја развијеност спортске гране у самој Републици Српској, али и у свијету. Није наиме свеједно да ли се неким спортом бави неколико стотина или неколико хиљада спортиста, као и то да ли је неки спорт заступљен у готово свакој земљи или тек у десетак њих. Као полазна основна за категоризацију квалитетних спортиста, уз обавезно достављање конкретних доказа о развијености неке спортске гране, може да послужи сљедећи модел:

1. У олимпијским спортовима – олимпијским дисциплинама:

ЗАСЛУЖНИ СПОРТИСТА:

- 1-3. мјесто на Олимпијским играма;
- 1-3. мјеста на првенству свијета и Европе у олимпијским дисциплинама.

СПОРТИСТА ИНТЕРНАЦИОНАЛНОГ РАЗРЕДА

А) ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ СЕНИОРСКИ РАЗРЕД

- испуњена норма за Олимпијске игре;
- освојено 4-6. мјесто на првенству Европе и свијета у олимпијским дисциплинама;
- 1-3. мјесто на Медитеранским играма;
- 1-3. мјеста на Европским олимпијским играма;
- 1-3. мјесто на Универзијади;

Б) ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ЈУНИОРСКИ РАЗРЕД (ПЕРСПЕКТИВНИ СПОРТИСТИ)

Под јуниорским узрастом подразумјева се само узрастна категорија која је по међународним правилима одмах иза сениорске, без обзира на назив (млађи сениор, старији јуниори, јуниори и сл.)

- 1-3. мјесто на јуниорском првенству свијета и Европе у појединачним спортовима - олимпијским дисциплинама у уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;
- 1-3. мјесто на кадетском или јуниорском првенству свијета и Европе у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;
- освојено I мјесто на јуниорском првенству Балкана у појединачним спортовима - олимпијским дисциплинама уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 6 земаља;
- освојено I мјесто на јуниорском првенству Балкана у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 6 земаља у категорији.

*2. У неолимпијским спортовима и
неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова:*

СПОРТИСТА ИНТЕРНАЦИОНАЛНОГ РАЗРЕДА

- 1-3. мјесто на првенству свијета у појединачним спортовима уколико је наступило више од 18 такмичара у категорији из најмање 15 земаља;
- 1-3. мјесто на првенству свијета у екипним спортовима уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;
- 1. мјесто на првенству Европе у појединачним спортовима уколико је наступило више од 18 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;

- 1. мјесто на првенству Европе у екипним спортовима уколико је наступило најмање 14 земаља у категорији;

3. У олимпијским спортовима – олимпијским дисциплинама:

СПОРТИСТА ПРВОГ РАЗРЕДА

А) СЕНИОРСКИ - ПРВОГ РАЗРЕДА

- 7-10. мјесто на првенству свијета и Европе у појединачним спортовима - олимпијским дисциплинама уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;
- 7-10. мјесто на првенству свијета и Европе у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;
- 1-3. мјесто на првенству Балкана у појединачним спортовима - олимпијским дисциплинама уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 6 земаља;
- 1-3. мјесто на првенству Балкана у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 6 земаља у категорији;
- 1. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине, у појединачној спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 12 такмичара у категорији;
- 1. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 12 екипа у категорији;

Б) ЈУНИОРСКИ - ПРВОГ РАЗРЕДА

- учешће на првенству свијета и Европе у појединачним спортовима - олимпијским дисциплинама уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;
- учешће на првенству свијета и Европе у екипним спортовима - олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;
- 1. мјесто на јуниорском првенству Босне и Херцеговине у појединачним спортовима – олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији;
- 1. мјесто на јуниорском првенству Босне и Херцеговине у екипним спортовима – олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 12 екипа у категорији.

СПОРТИСТА ДРУГОГ РАЗРЕДА

А) СЕНИОРСКИ ДРУГИ РАЗРЕД

- 2. и 3. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине у екипним спортовима– олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 12 екипа у категорији;
- 2. и 3. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине у појединачним спортовима – олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији;

Б) ЈУНИОРСКИ ДРУГИ РАЗРЕД

- 2. и 3. мјесто на јуниорском првенству Босне и Херцеговине у појединачним спортовима – олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији;

- 2. и 3. мјесто на јуниорском првенству Босне и Херцеговине у екипним спортовима– олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 12 екипа у категорији.
- 1. мјесто на јуниорском првенству Републике Српске у појединачним спортовима – олимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 10 такмичара у категорији;
- 1. мјесто на јуниорском првенству Републике Српске у екипним спортовима– олимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 8 екипа у категорији;

*4. У неолимпијским спортовима
и неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова:*

СПОРТИСТА ПРВОГ РАЗРЕДА

- 4-8. мјесто на првенству свијета у појединачним спортовима уколико је наступило више од 18 такмичара у категорији из најмање 15 земаља;
- 4-8. мјесто на првенству свијета у екипним спортовима уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;
- 2. и 3. мјесто на првенству Европе у појединачним спортовима уколико је наступило више од 18 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;
- 2. и 3. мјесто на првенству Европе у екипним спортовима уколико је наступило најмање 14 земаља у категорији;

СПОРТИСТА ДРУГОГ РАЗРЕДА

- 1-3. мјесто на првенству Балкана у појединачним спортовима, у уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 6 земаља;
- 1-3. мјесто на првенству Балкана у екипним спортовима, уколико је наступило најмање 6 земаља у категорији;
- 1. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине у екипним спортовима, уколико је наступило најмање 12 екипа у категорији;
- 1. мјесто на сениорском првенству Босне и Херцеговине у појединачним спортовима, уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији;

7.2. Професионални спорт

Спортске организације настоје да продајом разноврсних услуга гледаоцима, масовним медијима и привреди, остваре приходе за покриће трошкова и улагања у развој спорта, а преко средстава јавног информисања и привреде покушавају да инструментализују спорт ради остваривања својих оперативних и дугорочних тржишних циљева. Професионализам је, дакле, реалност и не сме се игнорисати или занемарити у простору тржишта које има своју логику, инвеститоре, ствараоце, произвођаче, али и потрошаче. Виђење спорта као економске гране (производња спортске опреме, изградња спортске инфраструктуре, услуге у спорту), односно генератора потрошње (међународна такмичења, конгреси, сајмови), помаже у његовом позиционирању у савременом друштву.

Међутим, опредељеност Града Бањалука ка развоју и омасовљењу спорта професионални спорт ставља у други план што не значи да он нема своју важност у систему спорта Града. Једна од видова помоћи професионалном спорту ће се спроводити у складу са моделом

финансирања плана кроз основни програм суфинансирања програмских активности спортских организација, који је наведен у посебном поглављу овог програма.

7.3. Жене у спорту

Генерално је прихваћено да је редовна физичка активност веома важна за здравље, како мушкараца тако и жена. Из тог разлога, програми физичке активности препоручљиви су и подстицајни за оба пола подједнако. Међутим, физиолошке, анатомске, психолошке и социјално-културолошке специфичности женског пола захтјевају посебне приступе у свим сферама и нивоима бављења спортом. Бављење спортом и физицко образовање су једна од основних људских права и зато друштвена заједница мора да гарантује остваривање ових права. Основни задатак јединица локалне самоуправе је да уреди и обезбједи систем спорта како би грађани имали слободни приступ спорту без обзира на њихов материјални статус и способности.

Међународни олимпијски комитет је прописао да минимално 20% жена мора бити у управљачким структурама спорта, али и поред тога ова одредба није заживјела у многим земљама. Податак да ни једна жена није на предсједничкој функцији неког од спортских савеза у БиХ показује да је стање алармантно.

Град Бањалука у наредном четворогодишњем периоду мора да анализира и евидентира број жена у спорту, с посебном пазњом на евиденцију жена који се баве врхунским спортом. Проблеми жена у спорту су заступљеност жена у спорту /мања медијска пазња/, равноправност и мобинг.

Општи циљ:

- Извршити анализу и евиденцију жена у спорту раду повећања броја жена, не само у спортским активностима, већ и у пословима руковођења у спортским организацијама.

Посебни циљеви:

- Подизање свијести код женске популације свих узрасних категорија о значају бављења спортом (са аспекта здравственог, социолошког, одгојног, образовног, економског и друштвеног спорта).
- Промоција женског спорта с циљем да се што више дјевојчица укључи у спортске активности.
- Побољшање услова за рад и напредовање врхунских спортисткиња.

7.4. Награђивање резултата у врхунском спорту

Полазећи од економских могућности Града Бањалука резултати спортиста, освајача медаља на највећим међународним такмичењима, додјелјиваће се накнада у виду одређеног новчаног износа у складу са сипендирањем категорисаних спортиста. Накнаде према категоризацији имају спортисти из категорије заслужни спортиста, а спортиста интеранционалног и првог разреда стипендије, а који имају пребивалиште на територији Града Бањалука најмање пет година узастопно прије постизања резултата из наведених категорија.

Ближе услове и начине награђивања резултата и категоризације прописаће се Правилником о категоризацији спортиста Града Бањалука.

7.5. Проблеми финансирања спорта

Највећи проблем финансирања спорта је непостојање системског финансирања на нивоу Републике Српске и БиХ. У свим уређеним (спортским) системима јединице локалне самоуправе финансирају основне потребе спортских организација само до највишег нивоа такмичења унутар једне државе. Код нас због непостојања јасног система финансирања спорта на нивоу Републике Српске и БиХ, Град Бањалука мора из свог буџета да финансира и репрезентативне наступе спортских организација или спортиста појединаца иако би то требала бити обавеза надлежних институција на нивоу Републике Српске и БиХ (надлежни спортски савези и надлежна министарства). На овај начин буџетска средства Града Бањалука се увелико троше на активности које не би требале бити у надлежности града већ, искључиво, републичког нивоа и нивоа БиХ. Ова ситуација нас доводи до тога да нема довољно средстава за програмске активности за развој спорта и спортске инфраструктуре. Град Бањалука треба да у складу са својим приоритетима пропише критеријуме и начине суфинансирања спорта на својој територији и да се дефинише који су то приоритети финансирања спорта на нивоу града. Кроз доношење неколико системских докумената уредити ову област у надлежностима које му дозвољавају законске одредбе. Суфинансирање програмских активности спортских организација са територије града је неопходно реализовати на основу Правилника о категоризацији спортова, Правилника о категоризацији спортиста и Правилника о критеријумима, условима и начину суфинансирања програма спортских организација и манифестација од интереса за Град Бањалука.

Такође, у данашњем друштву и уз осиромашено тржиште непримјерено је очекивати значајнији приход од чланарина, улазница или донација и спонзорства и сл. Уз то, улагање у спорт није одговарајуће стимулисано, а посебних пореских олакшица за спортске организације практички нема. Досадашња улагања у програмске активности спортских организација Града Бањалука, кретала су се у распону од 0.96% до 1.35% годишњег буџета. Међутим, неопходно је створити законску основу ради дефинисања примјерене стратешке циљева развоја спорта који ће дефинисати јасан систем финансирања спорта, како на нивоу Републике Српске тако и на нивоу јединица локалне самоуправе, односно Града Бањалука.

Општи циљ:

- Доношење Правилника о критеријумима, условима и начину суфинансирања програма спортских организација и манифестација од интереса за Град Бањалука

7.6. Спорт лица са инвалидитетом

Спорт лица са инвалидитетом је организован кроз спортске савезе одређене спортске гране, као и Савез за спорт и рекреацију инвалида Републике Српске који окупља све спортове лица са инвалидитетом који се не могу организовати кроз савез своје матичне спортске гране. Организован систем такмичења у параолимпијским спортовима на нивоу Републике Српске имају само Одбојкашки савез инвалида Републике Српске, који је у једном моменту имао и два нивоа такмичења, и Стрелачки савез инвалида Републике Српске, а кошарка у колицима има организован систем такмичења само на нивоу БиХ. У Бањој Луци, поред клубова из наведених савеза, постоје и атлетски клубови инвалида који

немају организован систем такмичења. С обзиром да цјелокупни спорт, како на нивоу Републике Српске тако и БиХ, нема прописан модалитет финансирања спорта па тако и у спорту лица са инвалидитетом нема јединственог модалитета финансирања спортова лица са инвалидита што представља велики проблем у организацији и одржавању спортских такмичења.

Може се закључити да су лица са инвалидитетом углавном препуштени сами себи у погледу могућности да се баве спортом и стварања неопходних услова да би то било изводљиво. Организоване активности су првенствено у облику повремених такмичења манифестационог карактера, а реализују се са великим потешкоћама, уз ослањање на буџет Града Бањалука. Ипак, има и позитивних примјера организовања спорта за лица са инвалидитетом. Јадан од њих је модела функционисања Савеза сједеће одбојке инвалида Републике Српске, који је према процјени стручњака из ове области, достигао веома висок ниво у организацији и спровођењу сталних такмичења на просторима Републике Српске.

Систем такмичења намјењених лицима са инвалидитетом варира различито од спорта, односно од најелементарнијих (један или два турнира годишње) до веома напредних и сложених система који се примјењују у најпопуларнијим колективним спортовима. Дужина такмичења се креће од само неколико дана у години код неких спортских дисциплина, па све до такмичења која се у континуитету одвијају готово читаве године (на примјер сједећа одбојка). У сегменту организације и спровођења такмичења постоје бројни проблеми који директно утичу на њихов квалитет. Већину такмичења организују и њима руководе недовољно оспособљена лица, међу којима доминирају волонтери. Отуда се на већини такмичења свих нивоа често дешавају пропусти (неадекватано уређени прилази објектима и тоалету, недостатак волонтера, непостојање прецизних пропозиција такмичења што у спорним ситуацијама утиче на регуларност такмичења).

Већина такмичења се, због финансијских и организационих проблема спроводи по најкраћем и најједноставнијем систему на само једној, евентуално две до три манифестације годишње. Овакав начин организовања утиче на недовољну медијску покривеност спорта лица са инвалидитетом, што је повезано и са његовим лошим статусом у друштву. То уједно негативно утиче на опредељење потенцијалних спонзора који би могли наћи свој интерес кроз финансирање ових активности.

Наведени недостаци нису толико изражени у спортским дисциплинама које су успјеле да организују струковне савезе (сједећа одбојка, кошарка у колицима, стрељаштво), па се они могу узети као добар модел организовања и спровођења спортских активности лица са инвалидитетом.

У Републици Српској не постоји стандардизовани систем категоризације усмјерен ка спортским захтјевима лица са инвалидитетом, тако да сваки појединачни савез регулише ту област на свој начин или се примјењују правилници установљени на нивоу међународних институција у конкретном спорту. Велики проблем у пракси представља мањак простора и термина за тренинге.

Узимајући све наведено, улога спорта у животима лица са одређеном врстом и степеном инвалидности је од непроцјењивог значаја, како у превентивном, тако и у рехабилитационом смислу. Ово се не односи само на њих лично, већ и на друштвену заједницу у цјелини, јер се стање у којем се налазе, негативно или позитивно, пројектује и на саму заједницу у којој егзистирају. Нема дилеме да је за цјелокупно друштво од изузетне важности да се то стање учини што је могуће више прихватљивим.

Спорт и физичка вјежба одавно се користе као терапијско средство лијечења код лица са инвалидитетом. У сврху наведеног, спорт лица са инвалидитетом не треба да тежи стварању врхунских спортских резултата већ искључивом побољшању развоја спорта, формирању нови спортских организација које ће укључивати што већи број лица са инвалидитетом са територије Града Бањалука. Јачање капацитета и саме организације спортских организација лица са инвалидитетом треба да буде један од главних циљева овог програма.

7.6.1. Категоризација спорта и спортиста са инвалидитетом

Спортови лица са инвалидитетом требају да буду категорисани на начин како и код валидних спортова јер прописани систем организације важи за све спортске организације. Спортске организације из параолимпијских спортова са територије Града Бањалука учествују у суфинансирању програмских активности кроз основних програм уколико учествују у прописаном такмичарском систему матичног спортског савеза, а програмске активности осталих спортских организација лица са инвалидитетом (слијепи и слабовидни, глуви и наглуви, и др.), као и спортских организација ментално недовољно развијених лица суфинансирају се из посебног и допунског програма.

а) Категоризација спорта лица са инвалидитетом

Категоризација спорта лица са инвалидитетом, због малог броја спортских организација, се спороди без класификације спортских организација и у спортовима заступљеним на параолимпијским играма, а како слиједи:

- Категорија спорта;
- Постигнути резултати у протеклој такмичарској сезони;
- Организација такмичења

1. Категорија спорта

Табела бр.15 - Бодовање на основу категоризације спортова на републичком нивоу

Р.б.	Категорије	Бодови
1.	Спортови I категорије	10
2.	Спортови II категорије	8
3.	Спортови III категорије	6
4.	Спортови IV категорије	4
5.	Спортови V категорије	2

2. Постигнути резултати у протеклој такмичарској сезони

Екипни спортови

I ниво – такмичење на нивоу Републике Српске или БиХ

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу Републике Српске или БиХ се узмају у разматрање ако је на првенству Републике Српске или БиХ наступило најмање 8 екипа у категорији;

II ниво – званична међународна клупска такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени у регионалним лигама, европским и свјетским такмичењима ако је учествовало најмање 12 екипа по категорији

III ниво – званична међународна репрезентативна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени на европским и свјетским првенствима, параолимпијским играма ако је учествовало најмање 12 екипа по категорији.

Табела бр.16-А: Бодовање – екипни спортови

Пласман	III Ниво			II Ниво	I Ниво
	Параолимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство Републике Српске или БиХ
1. мјесто	100	96	90	60	30
2. мјесто	90	88	82	54	24
3. мјесто	80	78	72	48	18
4. мјесто	70	68	58	40	14
5. мјесто	66	64	50	34	12
6.-10. мјесто	56	50	36	24	10
Учешће	40	30	24	16	6
додатни бодови за освојен Куп	/	/	/	/	10

Напомена за табелу бр.15-А:

- Ако је према прописаном систему такмичења мањи број од броја предвиђеног условима по наведеним нивоима такмичења примјењују се услови прописани према систему такмичења матичног спортског савеза, али се бодови умањују у процентуалном сразмјеру умањења броја екипа.
- Приликом бодовања у обзир се узима само најбољи остварени резултат.

Појединачни спортови

I ниво – такмичење на нивоу Републике Српске или БиХ

Услови: резултати остварени на такмичења на нивоу Републике Српске или БиХ се узмају у разматрање ако је на првенству Републике Српске или БиХ наступило најмање 10 такмичара из најмање 6 клубова у категорији;

II ниво – званична међународна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације

Услови: резултати остварени на балканским првенствима, укупан поредак на свјетским и европским куповима ако је учествовало најмање 12 такмичара по категорији;

III ниво – званична међународна репрезентативна такмичења под окриљем матичне међународне спортске федерације.

Услови: резултати остварени на европским и свјетским првенствима, параолимпијским играма ако је учествовало најмање 12 такмичара по категорији.

Табела бр.16-Б: Бодовање појединачни спортови – резултат

Пласман	III Ниво			II Ниво	I Ниво
	Параолимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство Републике Српске или БиХ
1. мјесто	50	48	45	30	15
2. мјесто	45	44	41	27	12
3. мјесто	40	39	36	24	9
4. мјесто	35	34	29	20	7
5. мјесто	33	32	25	17	6
6.-10. мјесто	28	25	18	12	5
Учешће	20	15	12	8	3

Напомена за табелу бр.15-Б:

- Ако је према прописаном систему такмичења мањи број од броја предвиђеног условима по наведеним нивоима такмичења примјењују се услови прописани према систему такмичења матичног спортског савеза, али се бодови умањују у процентуалном сразмјеру умањења броја такмичара и екипа.
- Приликом бодовања у обзир се узима само најбољи остварени резултат.

Табела бр.16-В: Бодовање појединачни спортови - медаље

Медаља	Параолимпијске игре	Свјетско првенство	Европско првенство	Званична међународна такмичења	Првенство Републике Српске или БиХ
злато	20	18	15	8	2,5
сребро	18	15	10	5	2
бронза	15	10	8	3	1,5

Напомена за табелу бр.15-В:

- У обзир се узимају само медаље освојене у складу са условима по прописаним нивоима.

3. Организација такмичења

Табела бр.17 - Бодовање на основу организације спортских такмичења

Р.б.	Спортска такмичења	Бодови
1.	Међународна спортска такмичења призната од МСФ 8 и више земаља учесница	15
2.	Међународна спортска такмичења призната од МСФ до 7 земаља учесница	10
3.	Међународна регионална спортска такмичења која нису призната од МСФ	5
4.	Спортска такмичења на нивоу Републике Српске или БиХ	2

Напомена за табел бр.16:

- Под организацију спортских такмичења по овом критеријуму не подразумјевају се лигашке утакмице већ такмичења турнирског карактера као што су купови, завршнице лига, спортске манифестације и сл, гдје учествује најмање 4 екипе.

б) Категоризација спортиста лица са инвалидитетом

ЗАСЛУЖНИ СПОРТИСТА:

- 1-3. мјесто на Параолимпијским играма;
- 1-3. мјеста на првенству свијета и Европе у параолимпијским дисциплинама.

СПОРТИСТА ИНТЕРНАЦИОНАЛНОГ РАЗРЕДА

- испуњена норма за Параолимпијске игре;
- освојено 4-6. мјесто на првенству Европе и свијета у параолимпијским дисциплинама;

СПОРТИСТА ПРВОГ РАЗРЕДА

- учешће на првенству свијета и Европе у појединачним спортовима - параолимпијским дисциплинама у уколико је наступило више од 15 такмичара у категорији из најмање 12 земаља;
- учешће на првенству свијета и Европе у екипним спортовима - параолимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 16 земаља у категорији;

СПОРТИСТА ДРУГОР РАЗРЕДА

- 1. мјесто на сениорском првенству Републике Српске или БиХ, у појединачној спортовима- параолимпијским дисциплинама, уколико је наступило више од 8 такмичара у категорији;
- 1. мјесто на сениорском првенству Републике Српске или БиХ у екипним спортовима - параолимпијским дисциплинама, уколико је наступило најмање 8 екипа у категорији;

7.6.2. Проблеми финансирања

Према постојећим подацима из евиденције неколико организација које се баве спортом лица са инвалидитетом, иако ови подаци нису ажурирани, дошло се до поражавајуће чињенице да се тек негдје око 1-2% лица са неким видом тјелесног оштећења организовано бави спортским активностима. Уколико се зна да у неким европским земљама број физички активних лица са инвалидитетом износи чак и 80%, онда је очигледно да је стање у код нас веома лоше. То указује не само на сиромаштво и недовољну уређеност спортског система који ће препознати значај и важност бављења спортом лица са инвалидитетом.

Као и у валидном спорту велики утицај на (не)финансирање спорта лица са инвалидитетом јесте непримјењивост члана 38. Закона о спорту којим је дефинисано да се спортске активности лица са инвалидитетом финансирају дијелом из буџета Републике Српске и општинских буџета, али и из средстава Фонда пензијско-инвалидског осигурања и Фонда здравственог осигурања, али до данашњег дана ова два фонда нису поступила у складу са одредбама Закона о спорту. У неколико наврата представници више спортских организација су покушали да кроз писмену кореспонденцију и састанке са представница ових фондова, ријеше најкрупније проблеме, али резултата није било. Главно оправдање зашто не учествују у финансирању спортских активности лица са инвалидитетом је да закони по којима они функционишу нису усклађени са Законом о спорту. У том смислу потребно је утицати на надлежна министарства да изврше сва потребна усклађивања и донесу потребна подзаконска акта како би се и ови фондови укључили у финансирање спортских активности лица са инвалидитетом. То би у значајној мјери побољшало услове за рад и организацију спортских организација лица са инвалидитетом на територији Града Бањалука.

Упркос великој традицији спорта на нашим просторима и значајним спортским достигнућима, помало је занемарано право лица са инвалидитетом да и они имају адекватне услове за бављење спортом и остваривање врхунских резултата. Ови подаци недвосмислено показују да би један од од стратешких циљева у наредном периоду требало да буде стварање предуслова за укључивање што већег броја лица са инвалидитетом са територије Града Бањалука у организоване спортско-рекреативне активности и формирање квалитетније материјалне основе за њихов стручни третман.

Општи циљ:

- Финансирање спорта лица са инвалидитетом кроз моделе суфинансирања програмских активности спортских организација лица са инвалидитетом.

Посебни циљеви:

- Подршка програмима спортских организација лица са инвалидитетом који укључују већи број лица са инвалидитетом у спортске активности са подручја Града Бањалука.
- Организовати семинаре за тренере, судије, медицинско особље и друга стручна лица са квалификованим и лиценцираним инструкторима надлежних међународних федерација.
- Подржавати пројекте који ће довести рјешавање архитектонских баријера и омогућавање лаког приступа свим спортским објектима лица са инвалидитетом.

7.7. Спортска такмичења

Такмичења су основна сврха спорта, мотив највећем дијелу спортиста за напорно тренирање и велика одрицања, као и прилика за представљање јавности. Њима се врши и валоризација спортских резултата упоређивањем са другима у земљи и свијету, и као таква, такмичења чине спорт занимљивим широј јавности. Спортска такмичења не би требало везивати само за врхунски и квалитетни спорт. Повећање броја спортиста је неопходан услов за обезбјеђење успјеха у спорту. Систем спорта би зато требало заснивати на могућности да се што већи број грађана, а прије свих дјецe и омладине, опроба, развија и афирмише у спорту, те да се у крајњој истанци укључе и у спортска такмичења.

7.7.1. Организација спортских такмичења и манифестација у систему спорта

Спортско такмичење се одвија према унапријед утврђеним и познатим спортским правилима, која могу бити опште важећа за конкретну спортску грану или само конкретну спортску манифестацију гдје сваки учесник тежи постизању што бољег спортског резултата. Под спортска такмичења подразумевају се такмичења у оквиру система спорта (нпр: куп такмичења или међународна такмичења под окриљем међународних спортских федерација), али нису у редовном такмичарском систему, односно не представљају лигашка такмичења Републике Српске и БиХ.

Спортска манифестација је одређени, плански припремљен и спроведен, временски ограничен спортски догађај, за који постоји јавни интерес, и на којем учествује више спортиста. Спортске манифестације представљају манифестације турнирског карактера у организацији спортских организација које су у редовном такмичарском календару спортских савеза, а које се односе на првенства, купове или лиге Републике Српске и БиХ нису обухваћене овим поглављем.

Суфинансирање спортских такмичења и манифестација обавља се на начин како је утврђено у моделим суфинансирања спортских манифестација, односно суфинансирају се такмичења и манифестација на основу посебних и допунских програма на основу јавног позива и програмског календара.

Критеријуми вредновања

Оцјењивање и вредновање пријава по Јавном позиву врши се одвојено за спортске манифестације од посебног значаја и од значаја за Град Бањалука, а на основу следећих:

1. Критеријума:

- а) учесници (број учесника, број земаља, старосна доб),
- б) ниво такмичења (регионални, балкански, европски и свјетски),
- в) ефекти значаја за Град Бањалуку, и
- г) потреба финансијских средстава Града Бањалука за реализацију спортске манифестације у односу на укупан износ средстава за реализацију програма.

2. Бодовника:

А) Учесници:

1. веома мален број учесника – мање од 10 земаља носи 1 бод (кадети/киње или јуниори/ке),
2. веома мален број учесника - мање од 10 земаља носи 3 бода (сениори/ке),
3. мален број учесника – од 11 до 15 земаља носи 3 бода (кадети/киње или јуниори/ке),
4. мален број учесника -од 11 до 15 земаља носи 5 бодова (сениори/ке),
5. умјерен број учесника –од 16 до 20 земаља носи 8 бодова (кадети/киње или јуниори/ке),
6. умјерен број учесника - од 16 до 20 земаља носи 10 бодова (сениори/ке),
7. велик број учесника – више од 20 земаља носи 15 бодова (кадети/киње или јуниори/ке)
8. велик број учесника - више од 20 земаља носи 20 бодова (сениори/ке).

Б) Ниво такмичења

1. регионални међународни турнири, лиге или купови носе 5 бодова,
2. балканска првенства носе 10 бодова,
3. европски купови носе 13 бодова,
4. европска првенства или свјетски купови носе 20 бодова,
5. свјетска првенства или међународни турнири са спортистима са најмање 3 континента 30 бодова.

В) Ефекти

1. веома мали носе 1 бод,
2. малени носе 5 бодова,
3. значајни носе 10 бодова,
4. веома значајни носе 20 бодова.

Г) Потреба финансијских средстава

1. веома висока потреба – више од 80 % средстава Града Бањалука носи 1 бод,
2. висока потреба–од 60 % до 80% средстава Града Бањалука носи 5 бодова,
3. умјерено висока потреба – од 40 % до 60% средстава Града Бањалука носи 10 бодова,
4. мала потреба– мање од 40 % средстава Града Бањалука носи 20 бодова.

Укупан број додјељених бодова за програме спортских такмичења или манифестација у неолимпијским спортовима и неолимпијским дисциплинама олимпијских спортова се умањује за 30% што чини коначан број бодова. Укупан број додјељених бодова за програме спортских организација лица са инвалидитетом се увећава за 30%.

Програми подносиоца пријава који су сврстани за такмичења или манифестације од посебног значаја за Град Бањалуку, који су бодовани са 49 бодова и мање, не могу бити уврштени у Програм развоја спорта Града Бањалука са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину као спортска такмичења или манифестације од посебног значаја, већ се по принципу аутоматизма сврставају као спортска такмичења или манифестације од значаја за Град Бањалуку, ако испуњавају прописане услове.

Програми подносиоца пријава који су сврстани за манифестације од значаја Град Бањалуку, који су бодовани са 45 бодова и мање, не могу бити уврштени у Програм развоја спорта са приоритетним областима финансирања за наредну буџетску годину.

7.8. Континуирана едукација у спорту

Живимо у времену брзог стицања знања и различитих технологија што између осталог има за посљедицу и брзе промјене у спортском систему. Ове чињенице значе да није довољно формално образовање спортских радника, тренера и спортиста да би се осигурало да могу до краја своје каријере квалитетно радити, остварити резултате и стварати здрав спортски нараштај.

Узевши у обзир да спорт у посљедњих двадесетак година доживео експанзију у свим сегментима организације, а поготово у дијелу тренажног процеса, потребно нам је стално и интензивно стручно усавршавање и оспособљавање које се назива "Континуирана едукација у спорту".

Континуирана едукација у спорту, представља све активности и процесе стицања нових знања и вјештина који трају кроз цијели живот и започиње одмах након завршетка формалног образовања, између осталог и због чињенице да релативно мали број спортских радника, тренера и спортиста иде на додипломске и последиједипломске студије.

Струно усавршавање спортиста и тренера, односно њихова континуирана едукација у спорту је потребна из дана у дан, како би се нове технологије и процеси у спорту могли примјењивати и прилагођавати данашњем времену. Стучно усавршавање није ништа друго већ само стицање знања, праћење и усвајање савремених достигнућа у области спорта, ради унапређења рада и тренажног процеса, а све у сврху развоја спорта и здравог начина живота дјете и грађана свих узрасних доби. Неопходно је да млади спортисти и њихови тренери имају нове информације, начине рада и могућности реализације тренажног процеса.

Исто тако, спортским радницима и тренерима потребно је омогућити усавршавање кроз јединствени систем континуиране едукације у спорту. Систем континуиране едукације у спорту би се, у догледно вријеме, базирао на систему организације континуиране едукације у медицини. Зато су нам потребни законски прописи у потпуно уређивање ове области у којима Град Бањалука нема надлежност и може представљати велики проблем. Али, у надлежностима који то дозвољавају Град Бањалука мора прописати минималне услове за спровођење континуиране едукације у спорту.

Можда и два највећа ефекта програма континуиране едукације у спорту би имали у повећању знања и усвајања нових тренажних технологија и увођења реда у рад спортских организација по питању струке и стручности кадрова који раде у истим на територији Града. Добро је познато да за било коју дјелатност од значаја за здравље грађана постоји велики контролни систем, осим у спорту. А узмемо ли значај спорта, спортске или

физичке акивности у спречавању одређених болести и деформитета, али исто тако и нестручног рада у спортским организација који могу довести до повећања повреда, доводи нас у ситуацију да спречавањем оваквих ситуација, а поред побољшања здравља грађана, штитимо и здравствени систем Републике Српске, поготово у финансијском смислу.

Систем континуиране едукације у спорту је захтјеван посао, али према потребама до којих су аутори овог програма дошли, неопходно је увести овакав начин рада у спортским организацијама јер свако даље одуговлачење са истим доводи нас у још незавиднију и негативнију ситуацију у спорту.

Општи циљ:

- Пронаћи модалитет примјене програма "Континуиране едукације у спорту на територији Града Бањалука".

Посебни циљеви:

- Пружати стручну и финансијску помоћ спортским организацијама које буду спроводиле програм "Континуиране едукације у спорту на територији Града Бањалука".

7.9. Потреба за изградњом информационог система

Информатика, односно успостављање информационог система у спорту је од велике важности за сам развој спорта у Граду Бањалука. У неколико одјељака покушаћемо образложити ову чињеницу.

Информационо увезивање ће допринијети транспарентности рада спортских организација и Градске управе. Побољшаће се и убрзати комуникација. Добићемо адекватне, тачне и ажуриране податке у обостраним активностима ради доношења релевантних показатеља за дугорочна планирања и реализацију пројеката од општег интереса.

Нажалост, тренутно се још увијек контакти између Градске управе и корисника буџетских средстава своди на индивидуалне акције и крајње персонализован ниво комуникације.

Једно од могућих рјешења ових комуникацијских и организационих проблема јесте увођење заједничког информационог система у спорту Бањалуке који би све спортске актере повезивао у јединствен електронски систем. Увођење овог система није само инфраструктурно и хардверско питање, већ много више питање едукације и оспособљавања кадрова припремљених за прихватање савремених облика планирања, организовања и контроле у спорту.

Увођење информационог система у спорт би требало да омогући брзу и ефикасну комуникацију према свим спортским организацијама у систему спорта на територији Града. Осим тога, систем би допринео и рјешавању проблема прецизних база података неопходних за формирање јединствене матичне евиденције у спорту. Када би данас, у циљу свеобухватног планирања и усмјеравања финансијских средстава у спорт, било потребно у кратком року утврдити број, актуелно стање и искоришћеност спортских објеката, затим број регистрованих спортиста, тренера, спортских организација, наступили би велики проблеми. Умјесто да састављање извјештаја са поменутих подацима буде рутина која се обавља брзим прегледом базе података, данас би то изискивало вишенедјељни рад на терену и узалудно чекање на ажуран одговор свих спортских субјеката.

Када би постојао информациони систем у који су повезане све класификоване спортске организације, онда би распоређивање средстава и подршка разноврсним акцијама било

контролисано преко јасно дефинисаних критеријума. Практично, свака спортска организација у систему спорта би могла да конкурише за додјелу средстава једино електронским путем уз поштовање прописаних стандарда. Ово би омогућило далеко бржу реализацију и квалитетно дугорочно планирање.

7.9.1. Потенцијални садржаји информационог система

У Бањој Луци постоји 252 спортске организације, а од тога се њих 67 суфинансира из буџета Града Бањалука. Поред ових редовних корисника, повремено се јављају и други са захтевима да из буџета буду подржани, за реализацију разноврсних спортских манифестација, такмичења, припрема спортиста, путовања, кампова и сл. За одобравање финансијске подршке потребно је доставити одговарајуће пројекте, а затим и доставити извјештај о намјенском утрошку средстава. Највећи дио ових материјала још увек се доставља у штампаном облику што знатно успорава рад. Осим тога, поднијети пројекти су крајње неуједначеног квалитета, често без доброг образложења и прецизно разрађене финансијске конструкције, што процедуру још више успорава и утиче на стварање додатних проблема.

Информациони систем би требало да обезбједи лак начин подношење програма потенцијалних корисника за намјенска средства из буџета кроз стандардне формуларе, обрасце и слична документа. На истом мјесту би се налазила сва потребна административна подршка за подношење захтјева по основу основног, посебног или допунског програма суфинансирања програмских активности која би свим спортским организацијама омогућила брз и транспарентан начин рада.

У оквиру информационог система требало би обезбједити и дио који се бави подацима оснивања и евиденције спортских организација. Осим детаљних упутстава, заинтересованима би на располагању били и модели потребних општих аката за рад у спортским организацијама.

У информационом систему би требало предвидјети и дио за грађане преко којег би се информисали о свим актуелним дешавањима у спорту. Уласком у систем би, на примјер, за родитеље било могуће сазнати да ли неки клуб има адекватан стручни кадар, да ли и под којим условима врши упис дјеце одређеног узраста, на којој локацији се одржавају тренинзи, колико износи чланарина, и сл.

7.9.2. Најважнији елементи информационог система

Најважнији елементи информационог система би требали бити:

- критеријуми за вредновање резултата спортских организација;
- објављивање јавних позива намјењених за суфинансирање програмских активности спортских организација;
- база података о категорисаним спортистима;
- објављивање поступака и образаца за пријављивање;
- објављивање резултата расписаних јавних позива;
- вођење базичне евиденције о свим сегментима спортског система на територији Града;
- основни подаци о спортској организацији (оснивање, статут, историјски развој, дисциплине, чланство у другим организацијама и сл.);
- годишњи календар активности;
- база података са резултатима са званичних такмичења;

- база података о лиценцираним спортским стручњацима;
- информације о стручном оспособљавању и усавршавању – континуиране едукације у спорту;
- основни подаци о организацији (оснивање, статут, историјски развој, масовност, простор дјеловања и сл.);
- подаци о објектима;
- подаци о члановима у свим узрасним категоријама;
- подаци о изворима финансирања;

Општи циљ:

- У завршној години овог програма почети са информатичким увезивањем спортских организација и Града Бањалука.

Посебни циљеви:

- Едукација спортских радника ради почетка примјене информатичким увезивањем спортских организација и Града Бањалука.
- Прикупљање података ради формирања "Базе података" за потребе информационог система.

7.10. Здравствена заштита спортиста

Здравствена заштита спортиста представља један од горућих проблема. Реформом здравственог система Републике Српске и увођењем категорије породичног љекара реформисан је систем примарне здравствене заштите.

Спортисти у Републици Српској подлијежу Закону о здравственој заштити као и сви остали грађани, тако да им и права проистичу из врсте осигурања. Спортисти млађи од 15 година спадају у обавезан вид здравствене заштите и имају права на пуну здравствену његу у случају болести или повреде. Старије категорије остврују права на основу осталих видова осигурања (преко родитеља, као студенти или запослени итд). Међутим, уколико спортиста не остврује нити један услов за здравствено осигурање прописан Законом, осуђен је на самостално финансирање свих здравствених услуга, изузев хитног збрињавања. Чињеница да је трауматологија у спорту већа него у општој популацији ствара додатан притисак на спортисту из страха од повређивања и рехабилитације у случају повреде. Због свега наведеног требало би учинити све да спортски савези, клубови и друге спортске организације, као своју законску обавезу, обезбједи средства за здравствену заштиту. То не представља посебно велики новчани издатак за спортске организације, а спортисти гарантује квалитетну здравствену заштиту у случају болести или тешке повреде.

У буџету Града Бањалука планирају се средства за здравствену заштиту спортиста, односно за систематске прегледе спортиста са територије града – једанпут годишње. Ово је добра пракса која је показала одличне резултате у превенцији нежељених ефеката неспровођења адекватног систематског прегледа. Проблем настаје код другог периодичног прегледа јер већина спортских грана у својим спортским правилима прописује да се систематски прегледи спортиста спроводе два пута годишње, односно сваких шест мјесеци.

Општи циљ:

- Спровести суфинансирање систематских прегледа спортиста два пута годишње за спортове који у својим спортским правилима прописују ову одредбу.

Посебни циљ:

- Прописати јасне критеријуме и начине суфинансирања систематских прегледа спортиста старијих од 15 година.

7.11. Улога медија у спорту

У ери „вијека технологије“, спорт и медији (штампани, телевизијски, електронски) налазе се у нераскидивој вези. Врхунски спорт не би био то што јесте, да није имао велику медијску подршку. Утицај медија на популаризацију и маркетиншки апсект развоја модерног спорта је немјерљив.

Почетак глобалне везе између спортских организација и медија, сеже још у прву половину XX вијека (за примјер могу да послуже, Олимпијске игре 1936. године у Берлину и прво ангажовање телевизије на једном таквом догађају), а прави бум доживјела је „осамдесетих“ година минулог вијека. За скоро 100 година, колико се ова веза развија, утицај медија на спорт из дана у дан све је већи. У прилог томе иде чињеница да су зарад добијања медијске пажње поједини спортови знали чак и да мијењају постојећа правила и устаљене праксе (увођење телевизијских тајм аута, помјерање сатница утакмица због бољег телевизијског термина преноса, драстична промјена правила у одбојци, стоном тенису, ватерполу и још неким спортовима како би исти добили на динамичности).

Захваљујући медијској подршци, спорт је израстао у глобални феномен, у којем се „окреће“ велики новац.

Спорт „дугује“ медијима глобалну популарност, али и медији „дугују“ спорту свој развој, ефикасност, проток информација на планетарном нивоу. Једно без другог не иде, зато спортске организације морају да изнова граде постојеће мостове са медијима, али и са друге стране медији морају на адекватан начин да одговоре свим захтјевима модерног спорта (популаризација, медијска покривеност, сарадња са спортским организацијама).

а) Медији и спорт у Бањалуци

У Бањалуци ради велики број медијских кућа, а егзистира још већи број спортских организација. Обострани заједнички циљеви требало би да буду што боља сарадња како би спорт у Бањалуци добио адекватну медијску подршку за свој развој. С тим у вези, сви субјекти требало би да координишу свој рад, како би јавност у Бањалуци и Републици Српској била упозната са радом спортских организација, резултатима, плановима и циљевима рада.

Спорт у Бањалуци, требало би да се дигне на виши ниво. С тим у вези, сви субјекти (спортске организације, медијске куће, надлежне институције) морају заједничким снагама да раде на том циљу. Спортске организације својим резултатима и радом морају да дају правац развоја спорта у Бањалуци. Медијске куће, објективним извјештавањем требало би да пруже подршку развоју спорта, али и да у сваком тренутку скрену пажњу уколико развој крене у погрешном смјеру, у било којем сегменту. Надлежне институције, одговарајућим актима морају да дефинишу стање и правац развоја спорта у Бањалуци. Заједничким дјеловањем, спортских организација, медијских кућа и надлежних

институција могуће је створити амбијент за стварање средине погодне за развој спортиста и стручних лица. Самим тим као крајњи резултат долазе освојене медаље и остали велики спортски успјеси.

Општи циљ:

- Успоставити трипартитну сарадњу на пројектима развоја спорта и вредновања спортских резултата "медији – спортске организације – Град Бањалука".

Посебни циљеви:

- Успостављање прес служби у спортским организацијама ради благовременог указања на дешавања унутар те спортске организација, са циљем развоја и популаризације исте.
- Популаризовати спорт у што већој мјери у медијима (кроз акције спортских организација у образовним установама, тражити већу медијску подршку у раду са млађим категоријама, "причати на глас" о добрим резултатима).
- Покренути праксу „Дан отворених врата“ гдје би се шира јавност упознала са радом једне спортске организације. Кроз отворени показни тренинг и дружење са спортистима из те гране спорта приближити тај спорт широј јавности, са посебним освртом на млађу популацију.
- Едуковати јавност и спортске организације да није свака златна медаља „златног“ сјаја.

8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА

Основни стратешки приоритети Програма развоја спорта суфинансирања програмских активности спортских организација су:

1. Улагање у развој младих спортиста – потреба улагања у развој младих спортиста ради стварања велике основне базе за даљи развој и унапређење врхунског спорта, односно остваривање квалитетних спортских резултата;
2. Подршка укључивања у спорт и његова доступност - Подстицање укључивања у спорт што већег броја дјецe и омладине;
3. Остваривање и вредновање врхунских спортских резултата – Стварање једнаких могућности за све спортске организације за остваривање врхунских спортских резултата који подстичу развој спорта и доприноси угледу Града Бањалука.

8.1. Развој спорта код дјецe и омладине

Кључну компоненту школског спорта представља наставни предмет физичког васпитања у основним и средњим школама. Овај вид васпитања је неодвојиви дио општег васпитања, што му обезбјеђује статус васпитно-образовног подручја, а не само пуког школског предмета. Циљ физичког вјежбања данашњег човјека нешто је другачији и односи се углавном на превентиву и отклањање негативних утицаја савременог начина живота.

Имајући у виду начин живота савременог човјека који карактеришу хипокинезија, прекомјерна и неадекватна исхрана и стрес, намеће се закључак да је физичка вјежба, као провјерено средство за борбу против ових проблема, изузетно важна активност поготово код дјецe и омладине.

Битан сегмент развоја спорта код дјецe и омладине јесте и доступност спорта, односно укључивања што већег броја дјецe и омладине у спортске активности. То се може постићи

пројектима који би омогућили свеобухватну ангажованост професора физичког васпитања, студената, спортских радника и спортиста кроз подршку Градске управе у погледу доступности спортских објеката или терена и суфинансирања основних трошкова организације.

8.1.1. Школски спорт

Физичко васпитање као обавезан наставни предмет за све ученике основних и средњих школа Републике Српске прописан је од стране Министарства просвете и културе са одговарајућим фондом часова. У првом циклусу основно школског образовања (1-5 разред) настава физичког васпитања се одвија у оквиру три часа недељно. У другом циклусу основно школског образовања (5-9 разред) настава физичког васпитања се реализује са два часа недељно. У средњим школама настава физичког васпитања се одвија у оквиру два наставна часа недељно.

Циљ физичког васпитања је да разноврсним и систематским моторичким активностима у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примјени моторичких умјећа и навика, као и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Школски спорт обухвата наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења која се спроводе кроз систем такмичења Малих олимпијских игара основних и средњих школа Републике Српске у складу са Правилником о организацији школског спорта у Републици Српској, као и са наставним планом и програмом утврђеним законом. Организовано ваннаставно бављење спортским активностима ученика и студената спроводи се школским спортским секцијама, које организују школе.

Општи циљеви:

- Организација школских такмичења у оквиру Малих олимпијских игара Републике Српске.

Посеби циљеви

- Омогућити ученицима доступност школског спорта кроз организован систем такмичења.
- Подстицати ученике да узму учешће у спортским активностима школских секција и укључивање у школска такмичења која нису чланови спортских организација;
- Школе и спортске организације да уступе своје спортске и инфраструктурне капацитете на коришћење ученика за организацију такмичења у оквиру организованог система Малих олимпијских игара Републике Српске;
- Пружати подршку носиоцу активности Малих олимпијских игара Републике Српске, односно домаћинима такмичења;
- Сарадња са ресорним министарством око организације такмичења и предлагања система такмичења на градском ниову;
- Подстицати и подржавати школе на територији Града Бањалука да што масовније учествују у систему такмичења

8.1.2. Спорт доступан дјеци

Игра и спорт су саставни дио живота људи различите доби и друштвеног положаја, поготово дјеце и омладине. Данас се све више тежи да се свако дијете, развија не само у својим умним, друштвеним и духовним димензијама него и у психофизичким. Мјесто које спорт заузима у друштву има велику важност и утицај. Спорт је један од најизразитијих облика човјекове креативности. Љубав према спортском изразу људских способности, ужитак у ширењу граница људских могућности.

Код спорта, укљученост у дјетињству ствара предиспозиције за одрасло доба. Ако узмемо у обзир данашње спортисте, видјећемо да су се многи од њих почели активно бавити спортом у доби од 8 или 9 година, па и раније. Одређена количина спортских активности у најранијој доби, увелико ће допринијети здравом психо-физичком развоју сваког дјетета.

Данас када гледамо у смислу доступности бављења спортом у савременом свијету он се све више окреће комерцијализацији спортских активности и дјелатности. Код нас ова комерцијализација је више плод недостатка финансијских средстава за реализацију програмских активности, као и рада саме спортске организације. Веома мали број спортских организација на територији Града Бањалука не наплаћује чланарине својим члановима, односно у само 2% спортских организација спорт је бесплатан.

Наплаћивање чланарина је поготово изражено у млађим узрасним категоријама, а највише у разним школама спорта, односно школама фудбала, кошарке, одбојке, тениса и сл, гдје дјеца спознају своје прве спортске кораке. Ово све доводи до чињеница да доступност спорта постаје проблем великом број грађана, односно укључивања њихове дјеце у спортске активности.

Да би рјешавали овај горући проблем спорта у Бањој Луци један од стратешких циљева овог програма је "Подршка укључивања у спорт и његова доступност" који се односи на доступност спорта и подстицање укључивања дјеце и омладине у спорт. Кроз ово стратешко опредељење Град Бањалука жели омогућити укључивање што већег броја дјеце и омладине у спортске активности.

Пројекат "Спорт доступан дјеци" спроводио би се путем јавног позива преко спортских организација које су класификоване унутар категорисаних спортова, односно у спортским организацијама олимпијских спортова, спортова признатих од стране Међународног олимпијског комитета и спортова СпортАкорда које су регистроване на територији Града Бањалука на начин да се из буџета Града Бањалука суфинансирају чланарине изабраних спортских организација на основу критеријума који ће бити утврђени одлуком о расписивању јавног позива.

Одлуком о расписивању јавног позива за реализацију пројекта "Спорт доступан дјеци" дефинисаће се:

- спортови преко којих се реализује пројекат;
- број спортских организација по спортовима учесника у пројекту;
- број и износ суфинансираних чланарина по наведеној спортској организацији;
- период реализације пројекта;
- права и обавезе корисника суфинансираних чланарина;
- извјештај и контрола реализације пројекта.

Општи циљ:

- Реализација пројекта "Спорт доступан дјеци".

Посебани циљеви:

- Доношење квалитетних критеријума за реализацију и спровођење пројекта "Спорт доступан дјеци";
- Утврђивање приоритетних спортских организација за спровођење пројекта "Спорт доступан дјеци";
- Промовисати и подстицати дјецу и омладину да се баве спортом и физичком активношћу.

8.1.3. Универзитетски спорт

Физичко васпитање не постоји као обавезни предмет ни на једној високошколској установи у Републици Српској, тако да се реално и не може говорити о организованом студентском спорту. Зато не чуди чињеница да на нивоима факултета спортска такмичења не постоје, а да се екипе факултета за универзитетска и међууниверзитетска такмичења формирају без јасног система и објективног увида у могућности такмичара, односно спроводе се преко надлежних студенских организација која нису у систему спорта. Најчешће су селектори екипа студенти, тако да није риједак случај да факултет у свим спортовима представља неколико истих студената.

Универзијаде су најчешће промоције спортских клубова и није риједак случај да поједини спортисти добијају индексе само да би учествовали на такмичењима, а има и случајева да се за факултете такмиче спортисти који и нису студенти.

Будући да физичко васпитање није наставни предмет на високошколским установама, веома је тешко предлагати системска рјешења за унапређење универзитетског спорта. Отуда је основни приједлог да се на свим факултетима најпре уведе настава физичког васпитања, бар као изборни предмет. Осим тога, требало би подстицати оснивање универзитетских спортских друштава и организовати редовна универзитетска такмичења која се спроводе током читаве године (на примјер у форми лига). Ради подстицаја да се што више студената укључи у универзитетски спорт, оправдано би било фаворизовати популарне спортске садржаје.

Општи циљ:

- Пронаћи модалитет унапређења универзитетског спорта у границама надлежности Града Бањалука.

Посебани циљ:

- Вршити промоцију и значај организовања спортских студентских секција и укључивање истих у систем лигашких студентских такмичења уз подршку спортских савеза Републике Српске.

8.2. Развој и унапређење спортске рекреације

Општа је појава, како код нас, тако и у свијету, да највећи број особа након завршене основне и средње школе престаје да буде активно у смислу редовног физичког вјежбања. То доводи до нежељених посљедица које се огледају у смањивању општих способности, опадања здравља и опште отпорности организма на штетне факторе који су у савременим условима живота све бројнији. Све су учесталије тегобе везане за локомоторни апарат, поремећаје метаболизма, кардиоваскуларни и респираторни систем. Активности, као што су редовне шетње, вјежбање у фитнес центрима, часови аеробика, све врсте спортско-

рекреативних програма, припадају природним физиолошким учинцима који могу допринијети одржавању виталних људских способности на вишем нивоу, а њихова примјена једнако је важна у свим раздобљима људског живота.

Последњих тридесетак година свијест о важности редовног физичког вјежбања је порасла, па се све већа пажња посвећује програмираном тјелесном вјежбању као фактору здравља. Осим што директно утиче на побољшање здравља, оно помаже и правилном психофизичком развоју дјеце, те особа оштећеног здравља и старијих особа. Бројна истраживања у свијету и код нас указала су значај редовне физичке активности за одржавање и побољшавање здравља. Научно је доказано да физичка активност, осим корективно компезаторне улоге, утиче и на позитивне промјене људских способности и тјелесних карактеристика.

Свијест о потребама и вриједности спортско-рекреативног вјежбања први је услов за формирање трајних активних интереса за подручје спортске рекреације. Информисање и пропаганда требало би да на ефикасан, рационалан и научно заснован начин допринесу развијању трајног интереса за спортску рекреацију, те да у најпривлачнијем облику саопштавају основна знања. Успјешно и свестрано дјеловање на том подручју захтјева сталну сарадњу и заједнички рад стручњака за спортску рекреацију, љекара специјалиста медицине рада и спортске медицине, психолога, новинара и свих оних који на било који начин могу допринијети дизајнирању и пропагирању спортске рекреације као животно важне активности. Како и на који начин организовано и системски приступити рјешавању проблема везаних за масовно укључивање становништва у редовне програме физичког вјежбања би требало да постане брига сваке политике и дугорочно опредјељење усмјерено на превенцију општег здравља становништва.

Иако је у Бањалуци у задњих неколико година, захваљујући организацији Бањалучког полумаратон и других спортско-рекреативних манифестација, подигнута свијест о значају и бављењу спортских, односно физичким активностима доста тога треба урадити на пољу системске организације спортске рекреације. На овај проблем Град Бањалука не може сам да утиче јер без помоћи надлежног министарства за спорт овај проблем остаје нерјешив.

Тако да, тренутно, највећи проблем спортске рекреације је недостатак прописаних правила и норми који би довело до лиценцирања спортских радника који организују физичко вјежбање кроз спортско – рекреативне активности.

Општи циљ:

- Подршка квалитетним пројектима из спортске рекреације у оквиру општег интереса у спорт Града Бањалука.

Посебани циљеви:

- Пружити предност спортским организација која су у систему спорта над спровођењем спортско-рекреативних активности.
- Кроз континуирану едукацију у спорту спровести лиценцирање спортских радника ради обављања спортско-рекреативних активности.

9. ПРЕДСТАВЉАЊЕ, СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЈЕЊИВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

9.1. Представљање програма

Спровођење Програма се реализују преко спортских организација и организација у области спорта, основним и средњим школама, јавним установама и предузећима у власништву Града Бањалука након усвајања Програма од стране Скупштине града Бањалука.

9.2. Спровођење програма

Примјена Програма је дефинисана Акционим планом, који је саставни дио овог програма. Тим планом су јасно дефинисани општи и посебни циљеви, мјере и активности за њихову реализацију, носиоци задужени за њихову реализацију, временски оквири и процјена да ли су за њихову реализацију потребна материјална средства.

9.3. Праћење програма

Праћење се спроводи у редовним временским интервалима, у складу са једногодишњим програмима развоја спорта Града Бањалука, Статутом града Бањалука и Програмом рада Скупштине Града Бањалука и годишње – у складу са елементима Акционог плана.

9.4. Оцјењивање програма

Оцјењивањем се утврђује напредак у спровођењу овог програма и предлажу корективне мјере и измјене током спровођења. Оцјењивање се спроводи редовно, једном годишње, коришћењем различитих извора података, укључујући годишњи извјештај о раду као основни извор података, а на основу дефинисаних показатеља. Интерне информације се систематски упоређују са екстерним изворима информација, попут интервјуа, истраживања јавног мњења и других извора. У зависности од врсте показатеља, процјењују се реализација и ефекти планираних и реализованих активности, као и институционалне и законодавне промјене.

Преглед се представља према степену реализације активности:

- спроведена – оцјена значи да је активност реализована у складу са очекивањима и да нису потребне додатне мјере;
- дјелимично спроведена – оцјена значи да је активност реализована, али да су потребне додатне мјере да би се квалитет учинка унаприједио до планираног нивоа;
- није спроведена – оцјена значи да активност није реализована и да су потребне мјере да би се планирана активност реализовала.

Кроз годишњи извјештај, Одјељење оцјењује степен спровођења активности о чему извјештава Градоначелника. Уколико буде потребно, Одјељење може ревидирати Програм у циљу унапређења њене ефективности и одрживости. По истеку периода предвиђеног за спровођење Програма, оцјена садржи препоруке, закључке и приказује најбољу праксу по питању спровођења Програма.

9.5. Извјештавање о реализацији програма

На годишњем нивоу Одјељење израђује и објављује извјештаје о спровођењу Програма, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима. На основу тога се врши ревизија приоритета, и планираних активности у Акционом плану, како би се обезбједило да они остану релевантни и како би се испуниле потребе спортског сектора и Градске управе, а имајући у виду да је Извјештај о току спровођења Програма саставни дио Извјештаја о раду Градоначелника који се доставља Скупштини града Бањалука у складу са Програмом рада Скупштине.

10. АКЦИОНИ ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕШКИХ ПРИОРИТЕТА ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У БАЊОЈ ЛУЦИ